

[illegible]

23. ΑΡΧΙΜ. ΕΥΑΓΓ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

σ. 99 (διορθωμένη από Χ.Χ.)

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛ. ΣΧΟΛΗ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Τη 5 Δεκεμβρίου 1934

Σεβαστέ μοι κ. Χρηστοβασίλη

Ἐλαβον το δελτριον Ὑμῶν, ευχαριστῶ δε θερμότατα δθιά τας φιλικὰς καὶ πατριωτικὰς Ὑμῶν ευχὰς. Ἡμεῖς οἱ νεώτεροι Κουρεντοχωρίται, οἱ εἰς τὴν τάξιν τῶν λογίων καὶ διανοουμένων - ἀς επιτραπή ἡ ἐκφρασις - καταλεγόμενοι, ἀναγνωρίζομεν Ὑμὰς ὡς τὸν πρῶτον καὶ σύγχρονον διδάσκαλον - «μαίτρ», ὡς θὰ ἔλεγον ἐνίοι σύγχρονοι ἐν τῇ λογοτεχνίᾳ συνάδελφοι Ὑμῶν - ὡς τοῦ πρωτοπόρου, τοῦ διανοίξαντα τὴν ὁδὸν εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐν τῇ περιφρονημένῃ περιφερεία μας. Το παράδειγμά Σας καὶ ἡ δράσις καὶ ἡ πανελλήνιος φήμη ἠλέκτρισε καὶ ἐθέρμανε καὶ ἐκείνους πρὸς μίμησιν καὶ ἡμὰς τοὺς ἐν χώρα καὶ σκιά τῆς ἀπαιδεύουσας διατελοῦντες Κουρεντοχωρίτας, τοὺς καὶ μαυρογονάτους ἐπονομαζομένους. Χαίρε λοιπόν, σεβαστέ διδάσκαλε, ἀρχηγέτα καὶ ἐμπνευστά, βλέπων τὴν πνευματικὴν, ἣν ἐσπείρας σποράν, ἀποδίδουσα τοὺς καρπούς ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς. Το πνεῦμα ὅπου θέλει πνέει, δὲν κινεῖται πρὸς μίαν μόνην διεύθυνσιν καὶ κατεύθυνσιν, ἐξαρτάται ἄλλως ἢ πνοή τοῦ καὶ ἐκ φυσικῶν τινῶν ὁρῶν ἢ προϋποθέσεων. Εἶναι πολυμερές καὶ πολυσχιδές καὶ πολυειδές. Ἀλλὰ τούτο δὲν ἔχει σημασίαν οὐσιώδη, διότι πᾶσα ἐκδήλωσις πνευματικὴ εἶναι πάντοτε θεϊκὴ καὶ ὡς τοιαύτη ζηλευτὴ καὶ σεβαστὴ. Το σπουδαῖον εἶναι πόθεν δίδεται ἡ κίνησις πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἐκδήλωσιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Καὶ ὡς τοιούτον αἴτιον τῆς κινήσεως τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ μας ἡμεῖς οἱ Κουρεντοχωρίται γεραίρομεν καὶ ὑμνοῦμεν τὴν ζωογόνον μούσαν τοῦ Σουλιώτου ἡμιτερκοβιστινοῦ Χρηστοβασίλη, ποῦ μας ἔτερψε, ἐθέρμανε καὶ ἐνέπνευσε. Ζήθι λοιπόν, σεβαστέ διδάσκαλε, καὶ ευφράνθητι βλέπων τὰ ἐκγονά Σοῦ γύρω τῆς τραπέξης Σοῦ.

Μετ' ἐξαιρέτου πρὸς Ὑμὰς τιμῆς καὶ υπολήψεως
 Ἀρχιμ. Ευάγγ. Αντωνιάδης
 Διευθυντῆς τῆς Ριζαρείου Εκκλ. Σχολῆς καὶ
 καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΡΚΟΥ 30

Α. Κρίου

Κ. Χ. Χρόνοβαδιν

Μάρκος
Αυγέρης

Χρόνοβαδιν

Αδελφε' Χρῆστο,

Καί η γυναικα μου καί ἐγὼ μετὰ
μεν ἀδελφῆς ἢ ἀδελφῶν σου διὰ τῶν
γὰρ τῶν ἀδελφῶν Νικητοῦ καί
σου ἐκδομένα τῶν χρόνων
αὐτοῦ. Τί τριμηνίαν ἀνέβη
αὐτῇ ἡ ψυχή! Γυρίει ὁ τοῦ μου δια
1894, 1895. Ἐρωτημένη ὁ Χρῆστος. Ἡ
ψυχή ἀνοιχτή καί γλυκιά. Ὁκ ἐπὶ τῶν
ἡμερῶν. Στά 1900 ἀνέβη ἀπὸ τῶν
ὁ Χρῆστος. Στά 1914 δὲ ἔρχεται
Γιάννης ὁ Χρῆστος ἀπὸ τοῦ
του. Καί ἔπειτα, ἔπειτα ἀπὸ τῶν
βαρύνει ἀπὸ τοῦ μου τὰ κακά. Ὁ

Ν.Τ. ἔχασα ὡς νόμος καὶ τὰ κερὰ
δύνασαι μοι γραφῆ, καὶ δαδῶναι ἀλλήλων. ὅτι
ἔφαρξεν ὁμοῦ ἀρχὴν τῶν ἐργῶν. Ἀπὸ 1^{ης} 1926
οὐκ ἔφαρξεν ὁμοῦ ἀρχὴν αἱ ἐργασίαι. Ἡ.α. Καζακ.
δὲν παρὶς μετ' ἐμὲ 1^η γραφὴ καὶ τὸν νομο-
νόμον ἐκκαταλείπει καὶ πάντα ἐν τῇ συντάξει. καὶ
ὁ νόμος ἐκκαταλείπει μετ' ἐμὲ πάντα ὅσα τὰ ὅσα. Ἀλλὰ
μετ' ἐμὲ πάντα ὅσα ἐκκαταλείπει τὸν νόμον.

Χαίρετε αδελφοί, αἰὲν - μακάριο
ὁ οὐρανός. Μαρτυρεῖ ἡ ἀσπίς καὶ ἡ
ζωή; Πρὸς ἑσάς ἐστὶν μέγα χάρις
ὁ ἀνδραγαθὸς μάρτυρ καὶ χαλκός; Ἄλλοι
σοὶ ἔρχονται τὰ πᾶν ἐκδεχόμενοι, αἶμα
τοῦ μαρτυρίου καὶ τὰς θύρας τοῦ μαρτυρίου, ἀλλ' ἔτι
μεγαλὴ ἡμῶν ἡ ἰσχύς; Ἀποδοῦναι
ὅσον ἡ χάρις σου τὰς θύρας τὰς ἀσπίδας
σου γὰρ ἐκτείνῃ καὶ ἀποδοῦναι
μετὰ καὶ τὰς ἐκτείνῃ τὰ πάντα σου
ἐν ζωῇ σου. "ὦ, οὐκ ἔστι μακρόχρονα,
μακρόχρονα καὶ οὐ γὰρ τὰς ἐκτείνῃ
ἐσθλόν.

Μετὰ τὴν ἐκτείνῃ τὰς ἐκτείνῃ,
ὁ οὐρανός - ὁ οὐρανός καὶ ἡ ἀσπίς
ἐσθλόν ἐσθλόν

Ἐκδοθέν 2 ἰαννουαρίου 1931

24. ΚΩΣΤΑΣ ΑΥΓΕΡΗΣ

(Δημοσιογράφος εφ. «Εμπρός»)σ. 100

Αθήναι 2 Αυγούστου 1931

Αδελφέ Χρήστο,

Και η γυναίκα μου και εγώ μετέχομεν ολοψύχως της χαράς Σας διά τους γάμους του αγαπητού Γιάννου και σου ευχόμεθα και του χρόνου παππούς. Τι τρικυμισμός αλήθεια αυτή η ζωή! Γυρίζει ο νους μου στα 1894, 1895. Ερωτευμένος ο Χρήστος. Η ζωή ανοιχτή και γελαστή. Όλα εμπρός Του ωραία. Στα 1900 πατέρας παιδιών ο Χρήστος. Στα 1914 στα θρυλικά Γιάννενα ο Χρήστος και στο Σούλι Του. Κι' έπειτα; Έπειτα ας μην βάζωμε στο νου μας τα κακά. Ο Χρήστος πεθερός, αύριο - μεθαύριο παππούς. Μικραίνει ή απλώνεται η ζωή; Ποιος είπε ότι με τα χρόνια ο άνθρωπος μικραίνει και χάνεται; Αυτοί που έρχονται να μας διαδεχθούν, αίμα δικό μας και σάρκα δική μας, δεν είμαστε ημείς οι ίδιοι; Αισθάνομαι όλη τη χαρά σου να βλέπης τα παιδιά σου γύρω ευτυχισμένα και προκομμένα και να ξαναζής τα νειάτα σου στη ζωή τους. Ας σου είναι μακρόχρονα, μακρόχρονος και συ για να τα καμαρώνης.

Με πολλά φιλιά για σένα,
πολλούς - πολλούς χαιρετισμούς εις όλους Σας
Κώστας

ΥΓ. Εχάλασα τον κόσμο να σου ευρώ τα φύλλα που μου γράφεις, αλλά στάθηκε αδύνατον. Δεν υπάρχει πλέον αρχείο του «Εμπρός». Από τα 1926 που έφυγα το ελεηλάτησαν οι αλητήριοι. Η κ. Καλαποθάκη παρέδωσε μαζί με τα γραφεία και τας τυπογραφικές εγκαταστάσεις, τα πάντα εις τον Γιάνναρον. Και ο Γιάνναρος επούλησε με την οκά όλα τα φύλλα. Άδοξο κατόντημα μιας δοξασμένης ιστορίας του «Εμπρός»

Χρῆζο

Δότε 205' 150 να' να
ωχυράω σφίερον, σφίερον
αγ' και' αγγ' 200α, φρόντισον
δε' ο'λε' ε'ωφονα δια' με' Κη
εραμνί

Γ. Βερβιζ

Αθῆναι 12 Οκτωβρίου 1900

Τα' βραχμέ' ε'να' σο' σφίε-
ρον (150) α' πο' ε'τα' ε'σος
ε'τα' σφίερον. Θα' ε'γ' ε'σφρε
ε'γ' με' Κηεραμνί

Αθῆναι 12 Οκτωβρίου 1900

Γ. Βερβιζ

ΔΗΜ. ΚΑΤΣΙΛΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ-ΘΛΑ. 3-59

Ιωάννινα τῇ

195

ΑΓΓΕΛΟΥ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

Στις 24 Αύγ. π. έ. έκλεισε μιὰ δεκαετία από τὴν ἡμέρα ποὺ ἀφησε τὴν πρόσκαιρὴ αὐτὴ ζωὴ μιὰ ἰδιοτύπη ὅσο καὶ μεγάλη τοιογνωμία τῶν νεοελλήν. γραμμάτων, ὁ Ἐπαχτίτης λογοτέχνης, ἱστοριοδίφης, ἐκδότης ἱστορικῶν πηγῶν τοῦ Εἰκοσιένα, (ποὺ ἀπένειε δλόκληρο τὸ ἔργο του), καὶ δημ. μαγὸς ἀρχαίων ἱστορικῶν, (ποὺ διαφωτί- ζουν τὰ μεγάλα αὐτὰ χρόνια) Γιάννης Βλα- γογιάννης, Σουλιώτικης, ἀπὸ τὴ μάνα του, καταγωγῆς.

Ἡ ἐπέτειος αὐτῇ, ποὺ ἔδωσε ἀφορμὴ εἰς διάφορες τιμητικὰς ἐκδηλώσεις τόσο στὸν Ἐπαχτο (Ναύπακτο), τὴν πατρίδα του ὅσο καὶ ἐδῶ, στὴν πρωτεύουσα, ἔγινε αἰτία νὰ ἐκπομπῶν γιὰ τὴν «Ἡπειρωτικὴ Ἑστία», ἡ γράμματα τοῦ Χρηστοβασίλη, ἕνα τοῦ 1894, σταλμένο ἀπὸ τὸ Βόλο, ἕνα τοῦ 1896 ἀπὸ τὴν Ὀδυσσὶ καὶ τρία ἀπὸ τὰ Γιάννινα (1930, 1932 καὶ 1933).

Τὰ γράμματα αὐτὰ σώζονται στὴν προ- σωπικὴ ἀλληλογραφία τοῦ Γιάννη Βλαχο- γιάννη, ποὺ, ὅπως διεπίστωσα ἀπὸ μιὰ πρό- χερη ἔρευνα καὶ μελέτη, περιλαμβάνει γράμματα ἀπὸ πρόσωπα ἐξέχοντα σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

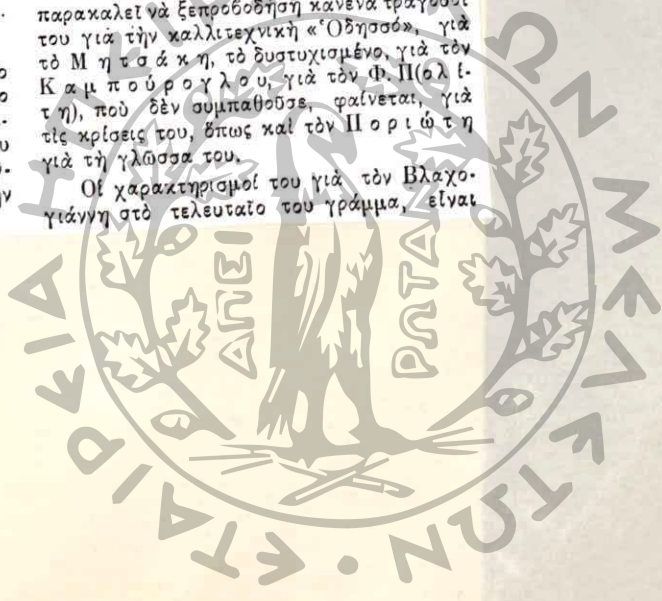
Οἱ φιλικοὶ δεσμοὶ τοῦ Χρηστοβασίλη μὲ τὸ Βλαγογιάννη ἦσαν παλαιοί, ὅπως φαίνε-

σπρῶχοντας τὸ φορεῖο, καὶ τὸ δωμάτιο μὲ τοὺς κάτασπρους τοίχους ἔμεινε ἔρημο μ' ἕνα ἀδειο κρεβάτι καὶ τὸ γλῶμπο τοῦ ἡλε- κτρικοῦ νὰ φωτίζει πάνωθ' αὐτοῦ. Ὡσπου εἰς χέρι χώθηκε, ἔσθησε τὸ φῶς γυρινών- τας τὸ διακόπτη καὶ ἔκλεισε ἀθύρῳσα τὴν πόρτα.

ταὶ καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτο γράμμα του (1894), ἐξηγοῦνται πιά ὄχι μονάχα ἀπὸ τὸ γεγο- νὸς ὅτι οἱ πρόγονοι καὶ τῶν δύο προήρχον- το ἀπὸ τὸ Σοῦλι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν προ- σήλωσή των σὲ κοινὰ γλωσσικά καὶ ἐθνικά ἰδεώδη.

Τὰ γράμματα ποὺ δίνουμε στὴ δημοσιό- τητα δὲν εἶναι βέβαια κείμενα μὲ ξεχωρι- στά λογοτεχνικά χαρίσματα. Ἀπὸ τὴν ἀπο- ψῆ αὐτῇ δὲν ἔχουν νὰ προσθέσουν τίποτε στὸ λογοτεχνικὸ ἔργο τοῦ Χρηστοβασίλη. Εἶναι ὅμως πηγὲς χρήσιμες σὲ μελετητὴ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Χρηστοβασίλη ἀλλὰ καὶ τῶν φίλων του ποὺ ἀναφέρονται στὰ γράμματα. Περιέχουν εἰδήσεις γιὰ τὰ ταξίδια τοῦ Χρηστοβασίλη στὸ Βόλο (1894) στὴ Σαλονίκη (1894) στὴν Ὀδησσὸν (1896) στὴν Πετροῦπολη καὶ στὴ Μόσκα — γιὰ τὰ ἔργα του («Ἱστορίες ξενητεμένου», «Ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς» καὶ τὸ ἐθιμογρα- φικὸ του σημεῖωμα «Ὅποιον πάρει δάχρυς»), ἀλλὰ καὶ κρίσεις γιὰ τὸν Β λ α χ ο γ ι ά ν ν η, ποὺ χαρακτηρίζει ὡς ραψῶδ καὶ διαι-ωνιστὴ τῆς Σουλιώτικης παλληκαριᾶς, (ἀλ- λὰ καὶ... τεμπέλη, ὅταν πρόκειται νὰ στεί- λη συνεργασία) γιὰ τὸν (Κ ὥ σ τ α Π α κ α γ ι ά ν ν η, ποὺ δνομάζει περιπλανώμε- νο Ἰουδαῖο, γιὰ τὸν Μ α λ α κ ά σ η, ποὺ παρακαλεῖ νὰ ξεπροβδῇ κανένα τραγοῦδι τοῦ γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ «Ὀδησσός», γιὰ τὸ Μ η τ ά κ η, τὸ δυστυχισμένο, γιὰ τὸν Κ α μ π ο ῦ ρ ο γ λ ο υ, γιὰ τὸν Φ. Π (ὁ λ ι τ η), ποὺ δὲν συμπαθοῦσε, φαίνεται, γιὰ τίς κρίσεις του, ὅπως καὶ τὸν Π ο ρ ι ῶ τ η γιὰ τὴ γλώσσα του.

Οἱ χαρακτηρισμοὶ τοῦ γιὰ τὸν Βλαχο- γιάννη στὸ τελευταῖο τοῦ γράμμα, εἶναι

ἀκριβείς καὶ ἐπιγραμματικοί. Παράπλευρα στὸ ἔργο τοῦ Βλαχογιάννη τοποθετεῖται καὶ τὸ δικό του. «Ἐμεῖς, γράφει, θὰ ζήσωμε ὅσο θὰ ζήσουν τὰ Ἑλληνικά γράμματα κι' ἡ Ἑλλάδα».

Κι' ὁ Βλαχογιάννης τιμοῦσε καὶ ἀνεγνώριζε τὸ μῶθος τοῦ Χριστοβασίλη. Ἀνεγνώριζε ὅτι προσέφερε στοιχεῖα πολυτιμὰ ἀπὸ τὴν ἀγροτική καὶ ποιμενική ζωὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ μάλιστα τοῦ λαοῦ τῆς Ἠπείρου, ἂν καὶ χωρὶς ἐξηγήσεις, δὲν ἐνέκρινεν ὅμως τὴ σκόπιμη παραποίηση δημοτικῶν τραγουδιῶν ποὺ διόρθωνε ὁ Χρηστοβασίλης μὲ σκοπὸ φανερὸ νὰ τὰ προσφέρει ἀνάγνωσμα πατριωτικὸ στὸ λαὸ (βλ. οἱ κλέφτες τοῦ Μοριά σελ. 199) καθὼς καὶ τὴν τάση του νὰ παρουσιάζεται ὡς ὅταν πλούσιο τάχα καὶ παραχαϊδεμένο τσελιγκόπουλο, σὰ βέρος ἀκόμα Σουλιώτης, ἐνῶ εἶναι γνωστὸ ὅτι κατήγετο ἀπὸ τὸ Σούλι Χρηστοβασίλη Κουρέντων, ὅτι πέρασε κι' αὐτὸς φτωχικὰ τὰ παιδικὰ του χρόνια καὶ δούλεψε σκληρὰ ἀργότερα κι' ἐδῶ καὶ σὴν Τουρκία.

Νὰ καὶ τὰ γράμματα τοῦ Χρηστοβασίλη.

Βόλος 4 Αὐγ. 1894

Φίλιπτε κ. Βλαχογιάννη,

Ἔνεκα σπουδαιότητος μου ἀσχολίας δὲν ἠδυνήθην νὰ ἔλθω πρὸς συνάντησίν σας τὸ ἑσπέρως τῆς 1 Αὐγούστου. Ἀνυψῶμαι πολὺ καὶ διότι β γ ἡ κ α Ρ ω μ ῖ δ σ τὸ λ ὅ γ ο μ ο υ καὶ διότι ἔχασα περισπούδαστον καὶ ὁρατὴν συναναστροφὴν, ἐξ ἧς πολλὰ ἠδυνάμην νὰ ὠφεληθῶ.

Σήμερον ἀναχωρῶ διὰ Θεσσαλονίκης καὶ ν. Τὴν διευθυνοῖν μου ὅς τὴν ἔδωσα. Τὸ χειρόγραφον βασταξέ το. Ἄλλως τε θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ βιβλίον, οὗτος τὸ ὄνομα ἀναθεῖται ὑμῖν. Ἰστίοις ξενητεμένοισι (') εἶναι καλὸ; Σὰς ἀσπάζομαι καὶ εἰμὶ ὅλως ὑμέτερος: Χ. Χρηστοβασίλης.

*

CONSULAT
GENERAL
DE GRECE

Odessa le 11' Απρίλη 1896

Ἀδελφε Γιάνο,

Ἦρθα καλὰ καὶ μετὰ κάμποσες μέρες

1. Τυπώθηκαν μὲ τὸν τίτλο: Διηγήματα τῆς ξενιτειᾶς Ἀθ. 1907.

«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ»

Ποιότερο μεταξὺ τῶν Ἀρβανίτων καὶ λιγώτερο μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, συγχρότερα δὲ μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρβανίτων. Τῶπαίξα καὶ γὰρ ἐπὶ τὸ Χαρόντιο τραγικὸ παιγνίδι μὲ κατὰ Ἀρβανιτῶν καὶ μετὰ τὰ σπῆτια τῶν ὁποίων ἔγραψε βλαμιά. Τῶχον δημοσιονεμῶν ὅφρα περιοδικὴ τῆς Πόλης, ὅταν ἡ Πόλις ἦταν πλειότερο Ἑλληνική καὶ λιγώτερο Τούρκικη καὶ τοῦ τὸ στέλλω ὑπὸ τὸν ὄρο νὰ μοῦ τὸ ἐπιστρέψῃς. Ἔτσι θὰ ἐννοήσῃς πῶς γίνονταν αὐτὸ τὸ ἔθιμο ὅπως τὸ περιγράφω ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ σωστό, τὸ αὐθεντικόν. Ἡ σημείωσις ποῦνα στὸ περιθώριον μὲ μολύβι εἶναι τὰς λαμπουργολοῦν ποὺ τῶχ διαβάσει.

Ἔσθι κι' ἐγὼ εἴμαστε μόνοι οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ζωντανοῦ Σουλιῶ. Οἱ σημερινοὶ ἀπόγονοί του εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ Σουλιῶτες.

Σὲ φιλῶ ἀδερφικά.

Χ. Χρηστοβασίλης

Υ.Γ. Τῶχ διαβάσει τὸ τελευταῖον μου ἔργο. Ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς; Δὲν πιστεύω νὰ σέχουν ἀφήσει οἱ σκοτοῦρες οἱ ὑπηλατικές... Κι' ἐκεῖνος ὁ Φ. Π. δὲν ἔχει γράψει ποτε καλύτερα ποίους ξέρει τί κουταμάρες ἔγραφε!

*

Γιάννινα 2 Αὐγούστου 1932

Ἀγαπημένε μου Γιάνη,

Ἐλαβα τὰ βιβλία σου καὶ σ' εὐχαριστῶ.

ἀναχωρῶ γὰρ Πειρούπολη καὶ Μόσκα.

Πρόκειται νὰ ἐκδοθῇ ἐνταῦθα μηνιαῖο καλλιτεχνικὸ φύλλο (') ἀπὸ δύο τυπογραφικὰ φύλλα καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ στείλῃς ἀμέσως ὅτι ἔβλη ἔχεις ἐμμετρητὴ ἢ πεζή, γιὰτὶ πρόκειται νὰ ὑποχρεώσω τὸ νέο φίλο μου κ. Μ. Κυριαζήν, γραμματεῖα τοῦ ἐδῶ προξενίου μας.

Ἄν καὶ γνωρίζω τὴν κλασσικὴν τεμπελιά σου, ἐν τούτοις σὲ παρακαλῶ νὰ ἐπιπλάσῃς τὰ δάχτυλά σου καὶ παρήκει γὰρ ἔβλη τοῦ καλλιτεχνικοῦ τούτου φύλλου.

Γράψε καὶ ἀπὸ μέρους σου καὶ ἀπὸ μέρους μου σ' ἐκείνον τὸν περιπλανώμενο Ἰουδαῖο, τὸν Κωστὴ Πασαγιάννη νὰ στείλῃ καὶ αὐτὸς τίποτε, γιὰτὶ ὅς ἔχω ἐγγράφει καὶ τοὺς δύο ὡς συνεργάτες.

Γιάνο! κύτταξε μὴ μ' ἐντροπιάσῃς! Θὰ σὲ πάρῃ ἡ εὐχή θὰ σὲ πάρῃ!

Πῆς καὶ τοῦ Μολακάση τοὺς ἀσπασμούς μου καὶ τὸν παρακαλῶ κιατὸν νὰ ἐξαφθοδῇ γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ «Ὀδησοῦ» κατένα τραγοῦδι ἔστω καὶ μὴ λευκό! (')

Γιάνο, Γιάνο, Γιάνο. Νὰ μὴ τὸ εἴπῃς σὴν τεμπελιά!

Γράψε μου καὶ τί γίνεται ὁ δυστυχισμένος ὁ Μητοάκης.

Σὲ φιλῶ ἀδερφικά

Χ. Χρηστοβασίλης

*

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 21 8/βρίου 1930

Ἀγαπητέ μου Γιάνη

Με μεγάλη μου εὐχαρίστηση ἔλαβα γὰρ τὸ γράμμα σου τῆς 18 τοῦ μηνὸς τούτου καὶ χάρηκα πολὺν ποὺ βρισκόμαστε σύμφωνοι ὡς πρὸς τὴν ἐτυμολογία, παραγωγή τοῦ ὀνόματος Σούλι... Παρατήρησα ὅμως ὅτι δὲν ἔχεις σαφὴν ἰδέαν τοῦ φοβεροῦ καὶ παρτολμοῦ ἀντρείου ἐθίμου «κιδιοποιον πάρῃ Χάρος» ('). Ἐγὼ τῶφθασα αὐτὸ τὸ ἔθιμο

2. Ἡ ἔκδοσις μηνιαίου καὶ μάλιστα καλλιτεχνικοῦ φύλλου μαρτυρεῖ καὶ τὰ πνευματικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Ὀδησοῦ.

3. μὴ λευκό, ἴσως μὴ ἀνέκδοτο, δηλ. τυπώμενο.

4. μὲ τὸν ἴδιον τίτλο ὑπάρχει καὶ διήγημα τοῦ Χρηστοβασίλη.

505

πολὺ συντόμως ὁἴχεις κανένα βιβλίον μου μὲ κουνδουνοφόρα καὶ κυπροσόφρα πρόβατα καὶ γίδια κλπ.

Τὰ τελευταῖα σου ἔργα σὴν «Πρωτὰ» ποὺ διάβασα καὶ διαβάσω αὐτὴν τὴν συγμῆ σου ἀνοίγουν διάνηκται πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν. Ἀπὸ τὰ ἐπόμενα σὲ ἀνάγεια!

Εἶσαι ὁ ραγιστὸς τῆς Σουλιώτικης παληκαριᾶς καὶ διακωνιστῆς τῆς. Ἄν ἔλειπες πολλὰ λίγα θάξερς ματὴν τὴν Ἑλληνισμὸς.

Χ. Χρηστοβασίλης

*

Γιάννινα 6 Αὐγούστου 1933

Ἀγαπημένε μου Γιάνη!

Ἐλαβα τὴν «Θυμὴν» μὲ τὸ Χρῆστο Σούλη καὶ τοῦ τὴν χάρισα, γιὰτὶ μοῦ τὴν εἴχε στείλει ὁ Πορτιώτης. Τί νὰ σοῦ εἶπω; Δὲν μοῦ ἀρέσει ἡ γλώσσα του! Τὴν διαβάσω μὲ πολλὴ μου δυσκολία.

Θαυμάζω τὸ ἔργο σου! Εἶσαι ὁ ἀναστῆς τῆς μιᾶς πεθαμένης ἱστορίας Ἑλληνικῆς στεριᾶς καὶ τοῦ Πελάγου. Ἄλλ' οἱ ἀληθινοὶ ἐργάτες τῆς πέννας καταδιώκονται σήμερον καὶ ἐπιπλέον οἱ κόλακες. Καὶ οἱ μὲν ἐπιτηδεῖται καὶ οἱ κόλακες θὰ πεθάνουν μὲ μέρα. Ἐμεῖς ὅμως θὰ ζήσωμε, ὅσο θὰ ζήσουν τὰ Ἑλληνικά γράμματα καὶ ἡ Ἑλλάδα. Γεῖά σου

Χ. Χρηστοβασίλης.

(Α)θανασούλλης καὶ Σούλης. Ὅπως στῇ δυτικῇ Θεσσαλίᾳ ὁ Γιάννης, λέγεται Γιαννακούλης καὶ Κούλλης. Ὁ τι κι' ἂν λέν οἱ καταγινόμενοι μ' αὐτὰ τὰ ζητήματα, ἐγὼ θεωρῶ τὴν παραγωγὴ τοῦ ὀνόματος Σούλι ἀπὸ τὸ Ἀθανασούλης (Σούλλης).

Εἶναι ἀνόητη ἡ ἐτυμολογία τοῦ Φουρίκη. Τὸ Σούλι δὲν εἶναι χτισμένο σὲ μυτερόν τόπο. Εἶναι χτισμένο σὲ μιὰ σκαλωσιὰ τοῦ βουνοῦ Μούργκα πολὺ πλατειά, ποῦ φράζεται ἀπὸ τὸ κάτω μέρος ἀπὸ ἓνα ὕψωμα, ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Κούγκι καὶ φτάνει πολὺ πέρα ἀπὸ τὸ Σούλι, ἴσια γραμμὴ ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ πρὸς τὸ δύσμα, κι' ἔτσι μὲς ἀπὸ τὸ Σούλι, δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ τὸ μεγάλο βάραθρο, ποῦ χαίνει ἀπὸ τὴν σκαλωσιὰ (ὅπως ὀνομάζω τὴν τοποθεσίαν τοῦ Σουλιοῦ, διότι διακόφτει τὴν ὅλην πλαγίαν τοῦ βουνοῦ) ὥς τὸ βάθος, ποῦ σμίγουν τὰ δυὸ ποτάμια, τὸ ἓνα ἀπὸ ἀνατολὴ καὶ τ' ἄλλο ἀπὸ δύσμα, καὶ κάνουν τὸν Ἀχέροντά, ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὰ βουνὰ τὰ Σουλιώτικα, καὶ πάει πρὸς τὴν θάλασσαν.

Ἡ τοποθεσία τοῦ Σουλιοῦ, εἶναι στὸ ὕψος, ποῦναι καὶ τὰ Γιάν- νινα, 500 μέτρα ψηλὰ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, κι' ἂν ὑπάρχῃ διαφορὰ, θᾶναι πολὺ μικρή.

Αὐτὰ σ' ἀπάντησιν τοῦ γραμματός σου, κι' ἂν σοῦ ἄφηκα κανένα χάσμα, μοῦ ξαναγράφεις.

Ἐγὼ κι' ἐσύ, ὦρὲ Γιάννη, ἡ τὸ σωστότερον, ἐσύ κι' ἐγὼ ζωντα- νεύομε τὸ πεθαμένο Σούλι καὶ τὰ πεθαμένα μεγάλα χρόνια τῆς προεπαναστατικῆς ἐποχῆς τοῦ Εἰκοσιένου!

Ταῦτα καὶ σὲ φιλῶ ἀδερφικά.

Χ. Χρηστοβασίλης

Ἐπιστολὴ Χρηστοβασίλη πρὸς Βλαχογιάννην

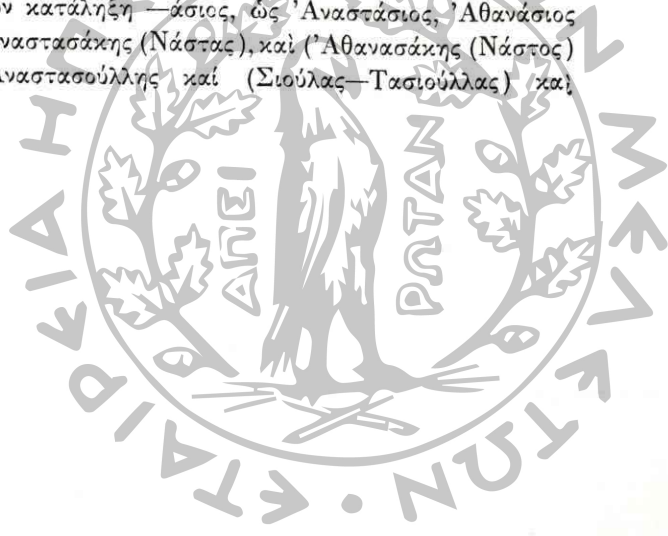
Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 12 8/βρίου 1930

Ἀγαπητέ μου Γιάννη

Ἐλαβα τὸ γράμμα σου τῆς 7 τοῦ μηνὸς τούτου καὶ τὸ καινούργιο βιβλίο σου «Μεγάλα Χρόνια». Ἀληθινὰ «μεγάλο βιβλίο». Ἐσύ, ὥρὲ Γιάννη ὀραματίζεσαι τὰ μεγάλα χρόνια σ' αὐτό σου τὸ βιβλίο, κι' ἀνασταίνεις χρόνια πεθαμένα, ποῦ θὰ ἐμπνέουν μὲς ἀπὸ τὲς σελίδες του τὸ Ἔθνος! Τί πλεióτερο θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ γιὰ τὸ νέο σου ἔργο;

Ἡ λέξη σούλι(ι) ἀρβανίτικα σημαίνει «ὄρμησον». Δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὸ Σούλι. Ψέματα λέγει κι' ὁ Π.Α.Σ. (Σαλαμπάντας) ὅτι τ' ὄνομα Σούλι προῆλθε ἀπὸ τὸν φόνον ἐκεῖ ἐνὸς Σούλιου. Ἄν' εἴταν ἔτσι θὰ λέγονταν Σούλιο κι' ὄχι Σούλι. Τὰ χωριά ποῦναι γύρα στὸ Σούλι μιλοῦν ἑλληνικά: Σερίτζιανα, Γκιόνα-λα, Γόρανα, Γλυκί, Τσιαγκάρι, Κουκλοί, Τσιαρίτσιανα, Ρωμανό... Τρία χωριά χριστιανικά: Δράγανη, Γράσδανη κι' ἓνα ἄλλο, ποῦ δὲν τῶχω πρόχειρο, ἀλλ' αὐτὰ εἶναι ξέμακρα ἀπὸ τὰ χωριά, ποῦ κυκλόνουν τὸ Σούλι. Κοντὰ σ' αὐτὰ τὰ χωριά εἶναι καὶ τρία-τέσσερα (τῆς ἐπαρχίας Παραμυθίας ἐννοῶ) ποῦ μιλοῦν Ἀρβανίτικα, ἀλλ' αὐτὰ εἶναι ἀλλαξόπιστα, μουρτάτικα, δηλαδὴ μωαμεθανικά. Εἶναι κι' ἓνα ἄλλο, τὸ Νεοχώρι, ποῦ κατοικεῖται ἀπὸ μωαμεθανούς καὶ χριστιανούς μαζῇ, ποῦ μιλοῦν Ἀρβανίτικα, ξέρουν ὅμως καὶ τὰ ἑλληνικά.

Κατὰ μιὰ παράδοση ποῦ διατηρήθηκε στὸ Σπίτι μου καὶ τὴν ξέρω ἀπὸ τὸν πατέρα μου, ὁ πρῶτος οἰκιστὴς τοῦ Σουλίου εἴταν ἓνας ποιμνιοτρόφος Ἀθανασούλλης (κι' εἶχε δίκιο ὁ Περραιβὸς νὰ τὸ γράφῃ μὲ δύο λ.) καὶ κατὰ τὴν κοινὴ συνήθεια λέγονταν ὑποκοριστικῶς Σούλλης. Τέτοιοι ὑποκορισμοὶ ἐδῶ στὴν Ἠπειρο εἶναι πάμπολλοι: Δημητράκης—Τάκης, Μιχαλάκης—Λάκης, ἐκεῖ-να ὅμως πῶχουν κατάληξη —άσιος, ὡς Ἀναστάσιος, Ἀθανάσιος κλ. ἐκτὸς τοῦ Ἀνασασάκης (Νάστας), καὶ Ἀθανασάκης (Νάστος) κάνουν καὶ Ἀναστασούλλης καὶ (Σιούλας—Τασιούλλας) καὶ

(Α)θανασούλλης καὶ Σούλης. Ὅπως στὴ δυτικὴ Θεσσαλία ὁ Γιάννης, λέγεται Γιαννακούλης καὶ Κούλλης. Ὁ τι κι' ἂν λέν οἱ καταγινόμενοι μ' αὐτὰ τὰ ζητήματα, ἐγὼ θεωρῶ τὴν παραγωγὴ τοῦ ὀνόματος Σούλι ἀπὸ τὸ Ἀθανασούλης (Σούλλης).

Εἶναι ἀνόητη ἡ ἐτυμολογία τοῦ Φουρίκη. Τὸ Σούλι δὲν εἶναι χτισμένο σὲ μυτερόν τόπο. Εἶναι χτισμένο σὲ μιὰ σκαλωσιὰ τοῦ βουνοῦ Μούργκα πολὺ πλατειά, ποῦ φράζεται ἀπὸ τὸ κάτω μέρος ἀπὸ ἓνα ὕψωμα, ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Κούγκι καὶ φτάνει πολὺ πέρα ἀπὸ τὸ Σούλι, ἕσια γραμμὴ ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ πρὸς τὸ δύσμα, κι' ἔτσι μὲς ἀπὸ τὸ Σούλι, δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ τὸ μεγάλο βάραθρο, ποῦ χαίνει ἀπὸ τὴν σκαλωσιὰ (ὅπως ὀνομάζω τὴν τοποθεσίαν τοῦ Σουλιοῦ, διότι διακόφτει τὴν ὅλην πλαγίαν τοῦ βουνοῦ) ὥς τὸ βάθος, ποῦ σμίγουν τὰ δυὸ ποτάμια, τὸ ἓνα ἀπὸ ἀνατολὴ καὶ τ' ἄλλο ἀπὸ δύσμα, καὶ κάνουν τὸν Ἀχέροντα, ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὰ βουνὰ τὰ Σουλιώτικα, καὶ πάει πρὸς τὴν θάλασσαν.

Ἡ τοποθεσίαν τοῦ Σουλιοῦ, εἶναι στὸ ὕψος, ποῦναι καὶ τὰ Γιάννινα, 500 μέτρα ψηλὰ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, κι' ἂν ὑπάρχῃ διαφορὰ, θᾶναι πολὺ μικρή.

Αὐτὰ σ' ἀπάντησιν τοῦ γραμματός σου, κι' ἂν σοῦ ἄφηκα κανένα χάσμα, μοῦ ξαναγράφεις.

Ἐγὼ κι' ἐσύ, ὦρὲ Γιάννη, ἢ τὸ σωστότερον, ἐσύ κι' ἐγὼ ζωντανεύομε τὸ πεθαμένο Σούλι καὶ τὰ πεθαμένα μεγάλα χρόνια τῆς προεπαναστατικῆς ἐποχῆς τοῦ Εἰκοσιένα!

Ταῦτα καὶ σὲ φιλῶ ἀδερφικά.

Χ. Χρηστοβασίλης

ΕΦΗΜΕΡΙΣ "ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ,,

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΙΘ. 59

— ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ —

Διορίζομεν ἰὸν κ. *Χ. Χρυσοβασίου*
ἀνταποκριτὴν μας ἐν *Φωάννινά*.

Ἐν Ἀθήναις τῇ *11 Μαρτίου* 1913.

Ὑπογραφή τοῦ φέροντος

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Βασιλ. Μωυ.

Αθήνα. 15 Αυγ. 1906

Γίγνηται,

Υπερὸν ὄψιν δὲ τὴν νεφέ-
 λην ἐπὶ Μιχάελ Ἰβάν, ὃς
 ὅτι ἐστὶν νεφέλην ὅπου
 γίγνηται τὰ φαινόμενα
 Ρωσίου.

Ὑπὸ τὴν διευκρίνισιν
 ἡ ἐνδοξία (ὡς ἐν τῇ προειρη-
 μένῃ).

Ὑπὸ τὴν ἐνδοξίαν
 ἐνδοξία ἐστὶν ὡς ἐν τῇ
 προειρημένῃ, ὡς ἐν τῇ
 προειρημένῃ.

Ἰσὺς ὅψιν δὲ αἰ-ταχυδερῶν.
ἐπὶ αὖ Μύχας τῶν παλαιῶν
ἰδιωτῶν ἐπὶ ἀνέστην καὶ ταχέως
φύραίν δὲ, ἰδιωτῶν τῶν ὁσίων
καὶ ὑπατίων ἀντιφάσει δι-
καζέμεν καὶ ἰσὺς ἰσὺς εἶναι
ὑπὸ αὐτῶν καὶ ἀντιφάσει.

Κυρίαρχοι ἰσὺς τῶν ἀντιφάσει
δὲ ταχυδερῶν καὶ ταχυδερῶν
ἰσὺς, διὰ αὐτῶν καὶ ταχυδερῶν
καὶ δὲ τῶν ἀντιφάσει.

Τὸ πρῶτον ταχυδερῶν δὲ
αὐτῶν καὶ ταχυδερῶν 50-60 ἰσὺς.

Τὸν 2ο καὶ 3-4 ἰσὺς καὶ αὐτῶν
ἰσὺς καὶ ταχυδερῶν.

Ταχέως αὐτῶν καὶ ταχυδερῶν, δὲ
ταχυδερῶν καὶ ταχυδερῶν καὶ ταχυδερῶν
καὶ ταχυδερῶν.

40
Younger and
older
-house and W

16. (3)ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΒΛΑΣΗ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ ΠΡΟΣ Χ.Χ.

σ. 65-66

1Η

Αθήνα 15 απριλίου 96

Φίλτατε,

Εχε υπ' όψη Σου Σε παρακαλώ εις Μόσχαν ιδίως και όπου αλλού να εξαντλήσης το ζήτημα του Πετρίδη εις την Ρωσσίαν.

Υπό τε την διπλωματικήν έποψιν (διότι δεν γίνεται σύμβαση)

Υπό δε την εμπορικήν του φύσινσύνταξιν.

Εχε υπ' όψιν Σου ένα ταχυδρομείον πρωϊνόν Μόσχας να μας στείλῃς υλικόν προς ανάπτυξιν των τηλεγραφημάτων Σου, υλικόν του οποίου να κρατήσης αντίγραφον διά να ξεύρης τι μας έστειλες και δέον ευρισκώμεθα εις συνεννόησιν.

Κύτταξε επίσης τας επιστολάς Σου ταχυδρομικώς να τας στείλῃς εγκαίρως, διότι αν φθάσουν κατόπιν εορτής θα μας είναι άχρηστοι.

Το πρώτον τηλεγράφημά Σου ας φθάσῃ μέχρι 50-60 φράγκων. Των λοιπών 3-4 ημερών ανά 20 φρ. την ημέραν.

Γαλέταις αν ευρής καλές, Σε παρακαλώ στείλε μου μέχρις εκατόν οκάδων.

ο Σος

Β. Γαβριηλίδης.

ναι ἐξήλθον διὰ κοινῆς βουλῆς.

Α. παρ' ἡμετέρας ἀγνοοῦνται
παρὰ διὰ τὴν ἐννομήθειάν. ἔτι
ἐνταῦθα ἐννομήθαι ὅτι ἐξήλθον.
Καὶ παρ' ἡμῶν ἔκαστος τὰ αὐ-
τὰ: αἶθε ἀφ' ἡμῶν, ἀφ' ἡμῶν, ἀφ' ἡμῶν.

Ἐν τῷ Μίθρῳ. Νοβόριος
καὶ διὰ τὴν ἐξήλθον ἐξήλθον
παρὰ ἡμῶν τὴν ἐξήλθον ἐξήλθον
ταύτην. ὁ παρ' ἡμῶν οἷον παρ'
ἡμῶν διὰ τὴν ἐξήλθον. αἶθε παρ' ἡμῶν
τὴν ἐξήλθον ἐξήλθον. αἶθε παρ' ἡμῶν
τὴν ἐξήλθον αὐτὰ. Ρίξοντες

τὴν ἐξήλθον. Νοβόριος καὶ
παρ' ἡμῶν τὴν ἐξήλθον. Τὴν
ἐξήλθον παρ' ἡμῶν τὴν ἐξήλθον
παρ' ἡμῶν. Τὴν ἐξήλθον τὴν ἐξήλθον
παρ' ἡμῶν ἐξήλθον αὐτὴν
καὶ παρ' ἡμῶν ἐξήλθον αὐτὴν.

Διὰ τὴν ἐξήλθον. Ἡ δὲ
τὴν ἐξήλθον ἐξήλθον ἐξήλθον
ἐξήλθον. Ἡ δὲ ἐξήλθον ἐξήλθον
ἐξήλθον αὐτὴν ἐξήλθον. Ἡ
ἐξήλθον αὐτὴν ἐξήλθον.
Μετὰ τὴν ἐξήλθον ἐξήλθον
ἐξήλθον ἐξήλθον. Καὶ παρ' ἡμῶν

ταυτα νι νει ια νι
varian nepdion.

Υπρ μεφν κπν ληγ-
λυστρν νηγ, ανς ε δισο-
φν :: ινι νν αντρων.
ανς δε' ανηρ κλεις κ νι
ληπ' τν νν γι Μοχα νη
δρην γ' νι ο νν νν. ληγν
νν. α. λαν νη ανδρ.
νι ε λν λν νν νν νν
νν νν λν νν νν νν
νν νν νν. νν νν νν
νν νν νν νν νν νν
νν αντρων νν νν νν

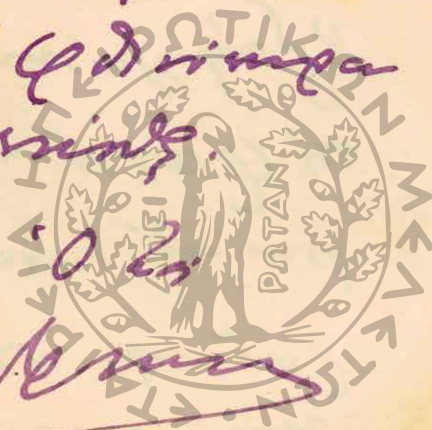
12

[illegible]

այսին իմաստն. օր
Եւրոն ին իշխանութե արդ-
իւրացոյ իմ իւր իմ
Լիշի, արդիւր անիւ-
րու արդի, արդիւր.
Դիւր.

Հիւր արդի Լիշի
արդիւր արդի արդիւր.
արդիւր արդիւր արդիւր
արդիւր արդիւր.

Ս. Ս.

3 8 2,5
 200 2
 10 43

Управление подпоручик
 Макари

Департамент
 Копия

Содержание

4

2Η

Αθήναι 30 Μαΐου 96

Φίλτατε,

Ελήφθησαν διά του κ. Μεσσαλά τα μετά την καταστροφήν. Τα δε κατά την καταστροφήν, θα τα λάβωμε ταχυδρομικώς, ίσως μετά εβδομάδα. Φοβερά αυτά τα ταχυδρομεία. Μετά 15νήμερον ελαμβάνοντο πάντοτε αι επιστολαί Σου. Ίσως να έκαμες το λάθος και.....μέσον Ευρώπης και να εστάλουν διά Κων/πόλεως.

Αι περιγραφαί Σου αξιοθαύμαστοι διά το επηκριβωμένον. Εγώ τουλάχιστον ενόμιζα ότι τα έβλεπα. Και παρ' άλλων ήκουσα τα αυτά: αλλά αργά, αργά, αργά.

Εις το Νίζνι - Νοβγορόδ εάν δεννα γίνουν έξοδα πολλά, μετά ή άνευ Γαλλομαθούς συντάκτου. Φαντάζομαι οίας περιγραφάς θα στείλῃς. Αλλά

πάντοτε η περιοδεία και τα εμβάσματα. Ρίξου με το κεφάλι.να γράψω με τα μούτρα. Τα Ολυμπιακά τεύχη είναι τρέλλα. Πιστεύω να Σοι αρέσουν πολύ καινα κάμνης

πολλών συνδρομητών. Ιδίως το εξώφυλλον των θα καταγοητεύσῃ. Εργάζου επίσης και διά την Ακρόπολιν. Εργάζου Μείνε εις κάθε πόλιν τόσον όσον χρειάζεται. Και γίνου τα πάντα τοις πάσι ίνα τους πάντας κερδίσης.

Εχεις γράψειτεύχη αλλά τα διέκοψαν εδώ στην αποστείλω. Αλλά θα να μη Σου τα στείλουν εις Μόσχαν όχι όμως και εις Οδησσόν. Σήμερα ο κ. Α. Σπανόπουλος αδιαθετεί και δεν δύναμαι να πάρω το γράμμα Σου να ιδώ τί ακριβώς λέγεις. Ουχ' ήττον θα διατάξω να επαναλάβουν την αποστολήν των σωμάτων εις Οδησσόν. Από τα Ολυμπιακά τεύχη θα Σου στείλωμεν περισσότερα διότι αυτά δυνατόν να πωλούνται και ιδιαιτέρως. Θα γίνουν το όλον τέσσαρα. Διατίθενται προς εν ρούβλιον το καθέν. Με το θαυμάσιον εξώφυλλον των δεν πιστεύω να τους φανούν πολλά. Θα Σου στείλωμεν από επτά πλην των σειρών πρ. πενήντα διά να πωληθούν ιδιαιτέρως. Εάν βλέπης ότι εξοδεύονται τηλεγράφησέ μας μίαν ιδικήν λέξιν, τον αριθμόνπου θέλεις να Σου ξαναστείλωμεν.

Η ιδέα Σου περί φύλλου εις Ρωσσίαν δει μελέτης. Ας ίδωμεν το Φθινόπωρον τι δυνατόν γενέσθαι.

Ο Σος.

Β. Γαβριηλίδης.

Σήμερα 21 Μαΐου 1906

Αγεωνία Λογολογία

Αίτιν' ὁτι
ταῖς αἰσθητικαῖς
πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ τὴν

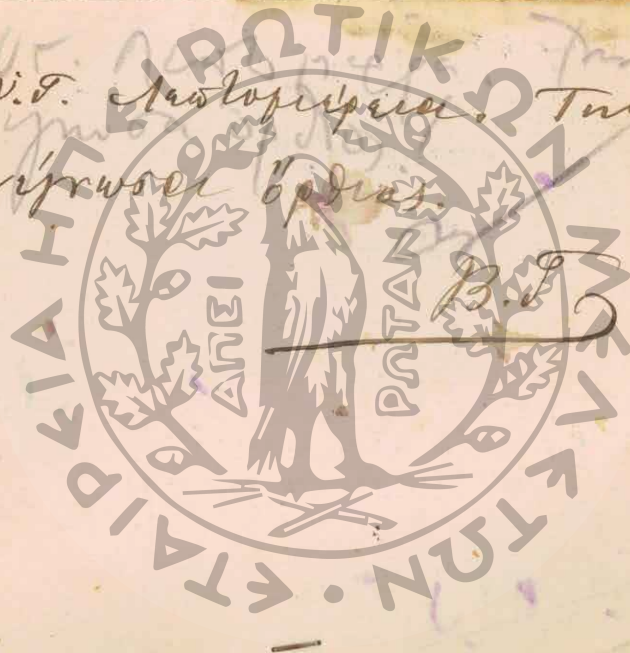
τοῦ ὁμοῦ πνεύματος
καὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ
δοξασμοῦ

ὁ οὐρανὸς καὶ τὸ
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν
τοῦ οὐρανοῦ. —

καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν

καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν

καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸν οὐρανόν

3η

Ζέμεριγγ 21 Μαΐου 1906

Αγαπητέ Σουλιώταρε

Αυτή τη στιγμή διάβασα την εις τον Αβέρωφ ωδήν Σου, και δεν βαστώ, πρέπει να Σε συγχαρώ.
Τα λιανά δεν είναι πολλά διά να σου τηλεγραφήσω.

Ω! τι εμέτους κοινοτυπιών θα έλεγε κανένας καθαριστής εις τοιαύτην περίστασιν. Εσύ, μη αρνούμενος το αίμα και την ζωήν Σου, από μέσα απ' αυτά άντλησες την μουσικήν της ωδής Σου. Για τούτο βγήκε μουσική ζωντανή, που συναρπάζει και που ενθουσιάζει.

Ήτο ολόκληρο κοινωνικό, πατριωτικό, φανταστικό ποίημα!

Εύγε! Χίλια Εύγε. Κι' ένα γερό σφίξιμο της σουλιώτικης δεξιάς Σου.

Ο φίλος Σου

Β. Γαβριηλίδης

ΥΓ. Λεπτομέρεια: Την ανέγνωσα όρθιος.

Β.Γ.

δχθαι τοῦ Νείλου μᾶς ἀποκαλύπτουν τὰ φανταστικά χρώματα τοῦ αἰγυπτιακοῦ φωτός νὰ παίζον τὸ ὥραιον καὶ χαριτωμένο παιγνίδι τῶν ἐπάνω στὰ ἡσυχὰ νερά τοῦ ποταμοῦ. Τὰ ἔργα τοῦ κ. Τσιριγώτη εἶναι ἀπὸ τὰ καλὰ ἔργα τῆς ἐφετεινῆς ἐκθέσεως καὶ τὸ ὄνομά του εἶναι πάντοτε ἕνας παράγων ἐπιτυχίας.

Ἀπὸ τὴν γλυπτικὴν αἱ ἐντυπώσεις μου εἶναι ὀλίγον ταλантаευόμεναι. Ὁ κ. Θωμᾶς Θωμόπουλος, διὰ τὸν ὁποῖον συχνὰ ἐγράψαμεν εἰς τὰ «Παναθηναῖα» ἐξακολουθεῖ νὰ συγκεντρώνῃ τὸ περισσότερον ἐνδιαφέρον, ἰδίως μὲ τὴν προτομὴν τοῦ «*Ἡ μητέρα τοῦ Καμπύση*». Ὁ κ. Θωμόπουλος εἶναι ἀκούραστος. Ἐκθέτει διάφορα ἄλλα ἔργα του. Παντοῦ μιά εὐγενική ὁρμὴ πρὸς ἕνα ὥραιον σκοπόν.

Ὁ Διάβολος τῆς κυρίας Ἑλ. Γεωργαντᾶ ἔχει πολλὴν χάριν. Ὠραία ἡ εὐρεσις. Κάτι ἄλλο ἀκόμη, πού θὰ τὸ ἔκαμεν περισσότερον καλλιτέχνημα, θὰ ἤμπορεσθαι ἴσως νὰ τὸ δώσῃ ἡ καλλιτέχνης ἀργότερα. Νομίζω εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού ἐκθέτει.

Ὁ κ. Λύτρας εἰς ἕνα μετάλιον μᾶς δείχνει λεπτὴν καὶ εὐέλπιν ἐργασίαν.

KIMON MICHAILIDHS

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Εἰς τὸ Παρίσι ἀπέθανε τελευταίως ὁ Κωνσταντῖνος Ἑένος. Ὁ ἀποθανὼν λόγιος καὶ δημοσιογράφος ἦτο μία ἀπὸ τὰς γνωστότερας καὶ πλέον συμπαθεῖς Ἀθηναϊκὰς φυσιογνωμίας, τὸσον εἰς τὸν πολιτικόν, ὅσον καὶ εἰς τὸν φιλολογικόν κόσμον. Τῆς παλαιότερας ἐποχῆς λόγιος, ὅτε ἀκόμη ἡ φιλολογία μας δὲν εἶχε λάβῃ τὴν σημερινήν της πρόοδον, πολὺ ἐνωρίς ἐνεφανίσθη εἰς τὸν φιλολογικόν ὁρίζοντα σκορπίζων δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας διηγήματα καὶ ἀρθροῦ, τῶν ὁποίων τὸ παιγνιώδες ὕφος πολλάκις ἠχμαλώτιζε τὸν ἀναγνώστην.

Ἀνεξάρτητος οικονομικῶς εὗρισκε τὸν καιρὸν νὰ βυθίζεται εἰς τὰς προσφιλεῖς του φιλολογικὰς μελέτας καθὼς καὶ εἰς τὸ θέατρον εἰς τὸ ὁποῖον προσέφερε καὶ αὐτὸς ὅτι ἡδύνατο χαμογελῶν πάντοτε διὰ τὰς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας του καὶ καλλιεργῶν μὲ τὴν αὐτὴν ἡμιονὴν τὸ καλλιτεχνικόν του ὄνειρον, πού ἂν δὲν ὑπῆρξε πολὺ μεγάλον ἦτο ὅμως τὸσον ὥραιον καὶ γλυκὺ.

Εὐγενικὸς τὸς τρόπους καὶ μὲ τὴν ψυχὴν πλημμυρισμένην ἀπὸ ἀγαθότητα εἶχε μίαν ἀρρετὴν γλυκύτητα εἰς τὴν συνομιλίαν, διηγούμενος ὡς ἐπιτοπλεῖστον παλαιότερας ἀναμνήσεις. Καὶ εἰς τὰς στιγμὰς τὸν αὐτὰς ἦτο πραγματικῶς ἕνα μεγάλο παιδί πού ἀρέσκειται νὰ διηγῇται φιλολογικὰ ἐπεισοδία πού τόσο τέρπουν τὸν ἀκροατήν.

Κάτω ὅμως ἀπὸ τὰς ἡρέμους διηγήσεις του ἐφαίνετο ὁ πολυδιαβασμένος ἄνθρωπος. Τὰς προόδους τῶν ξένων φιλολογιῶν τὰς παρηκολούθει μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον. Ἦτο μάλιστα ξετρελαμένος μὲ τὴν Ἰσπανικὴν φιλολογίαν περὶ τῆς ὁποίας ἐδημοσίευσε μακρὰν μελέτην ἰσπανιστὴ τὴν ὁποίαν ἐβράβευσε διὰ χρυσοῦ μεταλλίου ἡ Ἀκαδημία τῆς Μαδρίτης καὶ πού ἐφύλαττεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

Διδάτωρ τῆς νομικῆς, χωρὶς νὰ μετέλθῃ τὸν δικηγορὸν ποτέ, καὶ πολιτειολόγος ἀνεμίχθη ἐπὶ τινα χρόνον καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπεσύρθη ὅταν ἔξαφνα εὐρέθη σχεδὸν οικονομικῶς κατεστραμένος. Βαρυνθεὶς τότε τὰς Ἀθήνας εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἡδύνατο νὰ ζῇσι δαπανῶν μὲ τὴν συνήθη ἀπολοχερίαν του, ἀπορρίψας τὰς προτάσεις τῶν διαφόρων φίλων του εἰς τὴν πολιτικὴν οἱ ὅποιοι τοῦ εἶχον προσφέρει θέσιν νομάρχου, ἐπῆρε τὴν γυναῖκα του, μίαν

εὐφρεστάτην καὶ καλοκάγαθον κυρίαν καὶ μὲ τὴν θλίψιν εἰς τὴν ψυχὴν μετέβη εἰς τὸ Παρίσι, ὁπόθεν ἔστειλεν εἰς τὸ «Σκρίπ» ἐνδιαφερόσας ἀνταποκρίσεις.

Τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια ὁ Κωνστ. Ἑένος κατεγύγετο καὶ εἰς τὴν συγγραφὴν ὀγκώδους ἔργου πού θὰ ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν «Ἱστορία τῆς Ἰσπανικῆς φιλολογίας» καὶ τὸ ὁποῖον ἴσως νὰ ἔμεινεν ἡμιτελές, ὅπως ἔμεινεν ἀπραγματοποίητον τὸ ὄνειρόν του πού νὰ ἐπανίδῃ τὰς προσφιλεῖς του Ἀθήνας διὰ τὰς ὁποίας ἠσθάνετο τόσῃν νοσταλγίαν. Ζ.

ΠΡΟΧΘΕΣ ἔγινε ἡ πρὸ πολλοῦ μελετωμένη ἀνακομιδὴ τῶν ὁσῶν τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Γεωργίου Ἀβέρωφ. Αἱ Ἀθηναὶ ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἀρχοντός των μέχρι τοῦ τελευταίου πολίτου παρηκολούθησαν τὴν σεμνὴν τελετὴν, ὅχι ἀπὸ περιέργειαν ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τοιοῦτον εἶδους περιστάσεις ἀλλ' ἀπὸ μίαν εὐκρινὴ ἐκτίμησιν πρὸς τὸν δημιουργὸν ὥραιων ἔργων.

Ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἦτο ὡς ἕνας μέγας ποιητὴς ἢ πολιτικός. Ἐκαλλιέργησε καὶ αὐτὸς μὲ τὴν αὐτὴν ἐντασιν τῆς ψυχῆς του τὸ ἀγαθὸν ὅπως οἱ ποιηταὶ τὸ ὥραιον ἐνισχύοντες τὰ ὄνειρα τῶν λαῶν τὰ ὁποῖα ἔρχονται νὰ πραγματοποιήσουν βραδύτερον οἱ μεγάλοι πολιτικοί.

Φτωχὸ παιδάκι ἀπὸ τὸ Μέτσοβον, ὅπως οἱ περισσότεροι σχεδὸν τῶν Ἡπειρωτῶν ἐφυγε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν πατρίδα του διὰ νὰ βυθισθῇ μέσα εἰς τὴν βιοπάλην. Ἡ τύχη φαίνεται, ὅτι τὸν συνεπάθησεν. Εἶδεν ὅτι ὁ προστατευόμενός της εἶχε τὴν εὐμορσίαν ἐκείνῃ της ψυχῆς πού λέγεται ἀντοχή εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξῆλθε θριαμβευτής. Ὁ πρῶτος θρίαμβος ἔφερε τοὺς λοιπούς. Δὲν τοῦ ἔφερον ἴσως τὴν παιδείαν, ἀλλὰ ἡ πείρα τοῦ ἔδωκε τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς φυλῆς του καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν ἐπιτοίαν.

Τὸ τί προσέφερε εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ παν-ἑλληνικὸν τὸ γνωρίζει. Ἐθῆσε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ὄνειρον μὲ τὸν χρυσὸν ὅπως ἄλλοι θύουν μὲ τὸ πνεῦμα των, καὶ ἔκαμεν ὅτι ἔχει ὑπέροχον καθήκον νὰ κάμῃ καθεστὸς πολίτης Ἕλληνα πού ἔχει ἐρίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς του.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον αἱ Ἀθηναὶ προχθὲς παρηκολούθησαν σιωπηλαὶ τὴν ἀνακομιδὴν τῶν ὁσῶν ἐνὸς ἀληθινοῦ Ἑλλήνος, ἐνὸς μεγάλου καὶ βουβοῦ ποιητοῦ, ἐνὸς ἡρέμου ἱερέως τοῦ ἀγαθοῦ. Ζ.

ΜΑΣ γράφουν ἀπὸ τὸ Κάϊρον ὅτι εἰς τὸ ἐκεῖ θέατρον τῆς Ἑσβεκίας ὁ θίασος τοῦ κ. Κωνσταντ. Σαγίωρ ἔδωκεν εἰς τὴν τιμητικὴν τοῦ διασώζοντος τὸν «Μπρισαντῶ» ἔργον τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ Κλαρετῦ γραφὴν ἐπίτηδες διὰ τὸν ἑταῖρον τῆς Γαλλικῆς Κωμωδίας Φερωντῶ.

Ὁ Μπρισαντῶ τὸν ὁποῖον ὑπεδύθη ὁ κ. Σαγίωρ εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα ἔργα τοῦ συγχρόνου Γαλλικοῦ θεάτρου. Ἀπὸ τὴν πρώτην πρᾶξιν μέχρι τῆς τελευταίας περιγράφει μετὰ πολλῆς δυνάμεως τὰ θεατρικὰ παρασκήνια καὶ ἀρχίζει ὡς κωμῶδις διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ σαραντακώτερα δράματα τῆς θεατρικῆς ζωῆς. Εἶνε ἡ μελέτη καὶ ἡ σύγκρισις τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας ὑποκριτικῆς τέχνης ἐντὸς τῆς ὁποίας συγκρούονται ἡ παλαιὰ σχολὴ τῶν ῥομαντικῶν μὲ τὰς ὑπερβολὰς καὶ τὰ μεγάλα λόγια, μὲ τὴν νεὰν ἢ ὁποία ἐπιζητεῖ πανταχοῦ τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀληθὴ ἀναπαράστασιν τῆς πραγματικῆς ζωῆς.

Τὸ ἔργον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶνε διὰ τὸν πολλὸν κόσμον διότι προϋποθέτει ἕνα κοινὸν ἐντετυγμένον πόν νὰ ἔχῃ ἔστω καὶ ἀμυδρὸν ἀντίληψιν τῆς τέχνης. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἡμῶδισε τὸν κ. Σαγίωρ νὰ ὑποδυθῇ τελείως τὸ πρόσωπον τοῦ «Μπρισαντῶ» καὶ νὰ κάμῃ εἰς τοὺς ἐκλεκτοτέρους ἐκ τῶν θεατῶν του τὴν εὐχάριστον ἐκπληξιν ὅτι ἕνας ἀληθινὸς καλλιτέχνης δύνα-

Ο ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΤΟΥ Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΜΠΟΓΚΑ

Τὰ ὅσα ἐνδιαφέροντα γράφει γὰρ τὸν Χρηστοβασίλην ὁ φίλος κ. Μαρμόπουλος, μοῦ ἔφεραν στὸ νοῦ καὶ κάτι καλὰ γράμματα (1895 - 1896) τοῦ Χρηστοβασίλη γιὰ τὸν ἀληθινὸν Γεώργιον Γάγαρη, Διευθυντὴ τῆς «Φωνῆς τῆς Ἡπειροῦ» στὴν Ἀθήνα. Ἀπὸ τὰ γράμματα αὐτά, κάρτες ἀνοιχτές, ἀθυρόστομες, βλάστημες ἐνίοτε, προδίδεται ὁ ἀτίθαστος καὶ ἐρημικὸς χαρακτήρας αὐτοῦ τοῦ «Σου λιώταρου», ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσε στὰ γράμματά του ὁ Βασίλης ὁ Βλάσης Γαβριηλίδης τῆς «Ἀκροπόλεως» ἀθυρόστομος μέχρι τοῦ σημείου νὰ κιντυνεύει καὶ τὸ κεφάλι του.

Ἔτσι στὸ παρακάτω ἀνοιχτὸ γράμμα του ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸ ἀποκαλεῖ φανερά «χαχόλους» τοὺς Ρώσους, στὸ μέσο τῶν ὁποίων ἦτο φιλοξενούμενος δημοσιογράφος ἀπεσταλμένος τῆς «Ἀκροπόλεως».

14.

Ὀδησσὸς 7 Ἀπριλίου 1896

Ἀδερφε Γιώργο,

Ἀπὸ χθὲς θρίσκομαι ἐν τῷ μέσῳ τῶν Χαχόλων. Φουκαρά, Χρήστο, τί τραβᾷς μὲ τὴ δημοσιογραφία... Μὴ λημονήσης τὸ Ἡμερολόγιό ἀπὸ τὸν Ἀσώπιον καὶ τὸ ποίημα ἀπὸ τὸν κ. Παλαμᾶ. Μὴ λημονήσης, ἐπίσης νὰ μοῦ στείλῃς καὶ τὴ «Φωνή». Προσπάθησε ὥστε νὰ δῶν ἡμερολόγιό μου πολλῶν λογίων.

Σὲ φιλῶ ἀδερφικὰ καθὼς καὶ τὸ Μπουρτζόβλαχο (Σ.Σ. Βλαχογιάννη) καὶ τὸ Βασιλάκη.

Χ. Χρηστοβασίλης
(Δελτάριο ἀνοιχτὸ)

24.

Ὀδησσὸς 16 Ἀπριλίου 1896

Ἀδερφε Γιώργο,

Ἔλαβα τὰ μπιλέττα χωρὶς γράμμα, ἀλλὰ τρώμασα νὰ τὰ λάβω, γιὰτι εἶχες δυὸ παρὰλειψες. Πρῶτα μοῦ ἔφαγες τὸ LI, εἶχες μόνον CHRISTOVASSI καὶ δευτέρα τὸ GRECE, εἶχες μόνον CONSULAT GENERAL. Πιστεύω θὰ πεινοῦσες πολὺ ἐκείνη τὴν ὥρα... Μὴ λημονήσης τὰ βιβλία. Διευθύνεις: CONSULAT DE GRECE MOSCOU RUSSIE διὰ Ν. Χρηστοβασίλην. Γιὰ τὰ μπιλέττα πλήρωσα 1 ρούβλιον φόρο εἰσαγωγῆς.

Ἀδελφε Γιώργο,

Ἔλαβα τὴν ἐπιστολή σου τῆς 6 τοῦ ἔχ. Ὅστε ἐφημερίδες, ὅστε «Ἰσατανία» ἔλαβα. Βρὲ εὐλογημένε δὲν τὴν ἔστειλεις ἐπὶ συστάσει. Δὲ φτάνει τὸ βιβλίο, δὲ φτάνουν τὰ βιβλιαράκια, πάνε καὶ τὰ ταχυδρομικά. Ἔλα φανερό ἀνθρώπος! Καὶ σοῦ τὸ εἶχα συστήσει. Ὁ Σ...βλαχος (Σ.Σ.: Βλαχογιάννης) μοῦ φαίνεται ἐνοεῖ νὰ μᾶς φάγῃ τὸν παρὰ! Θὰ

τὸν πάρῃ ὁ διάβολος τὸν κ...., ὅταν ἔρθω αὐτοῦ. Ἀπόρροες μὲ τὴν παραλλαγή τῆς φυσιογνωμίας μου στὴν ἐφημερίδα; Τὰ παρόμοιά σου στὸν ἱχνογράφο, ποὺ δὲ μὲ ἱχνογράφησε καλὰ. Γιὰ τὴν πολυτυπώση (Σ.Σ.: Ἡθελε νὰ γίνῃ Ρώσος ὑπὸ φρεσὶ γὰρ νὰ κινεῖται ἐλεύθερα στὴν Ὀδωμ. Αὐτοκρατορία) ἐνεργῶ. Ἐὰν θὰ ἐπιτύχω τίποτε ὅσο ποὺ εἶναι ἐδῶ ὁ Δ. καλῶς, ἄλλως θὰ λάβω ἄλλα μέτρα. Λίγο ἔλλειψε νὰ πάω κ' ἐγὼ μὲ τὰ θάματα! Γλῶττωσα ὡς ἐκ θαύματος. Τὸ τί βλέπω ἐδῶ εἶναι εἴνορο. Τὸ προχθεσινὸν ὅμως δρᾶμα τῶν 3½ χιλιάδων φονευθέντων μοῦ χάλασε τὸ γούστο! Ἀπάνη θὰ φάγω στὸ Κρεμλίνο.

Σὲ φιλῶ ἀδερφικὰ
Χρ. Χρηστοβασίλης

Εἴκοσι καὶ παραπάνω χρόνια ὁ Γάγαρης κατώρθωσε νὰ κρατήσῃ ψηλὰ τὴ σημαία τῆς σλαβωμένης Ἡπειροῦ, ὡς ποὺ γίνηκε τὸ περίφημο Σύνταγμα τῶν νεοτόρκων (1908) καὶ ἐπέτρεψε τὴν ἐκδοσὴν ἑλληνικῆς ἐφημερίδος στὰ Γιάννινα. Τότε ἦταν ποὺ πρωτόθγαλε τὴν «Ἡπειρὸν» τοῦ ὁ Γ. Χατζῆς (Γ. Πελλερέν). Σ' ἔλα αὐτὰ τὰ χρόνια ὁ μακαρίτης Γάγαρης μὲ τὸ δικό του ἔξυπνο τρόπο καὶ μὲ τὰ ψευτολιβανίσματα στὸ Σουλτάνο καὶ τοὺς Βαλῆδες —χέρι ποὺ δὲ σαρκώνεται φίλησέ το, λέει ἡ παροιμία— ἔκανε σπουδαία πράγματα. Κλοπές, ληστείες, φόνοι ποὺ ἔμειναν ἀτιμώρητοι καὶ ταδιώκονταν ἀπηνόως χάρις στὴ «Φωνή» τῆς Ἡπειροῦ καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον ζητιόταν ἡ τιμωρία. Αὐτὴ του τὴν μετριοποθῆ ἀλλὰ καὶ ἀποδοτικὴ πολιτικὴ, δὲν τὴν ἤθελαν μερικοὶ καὶ πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ δομητικὸς Σουλτῆς. Νά, τί τοῦ ψάλλει μέ... ἀνοιχτὴ πάλι κάρτα του ἀπὸ τὸ Βελιγράδι στίς 30 Σεπτεμβρίου 1895.

4m

Ἀδερφε Γιώργο,

Τί εἶναι αὐτὲς οἱ ἀηδίες ποὺ εἶδα στὸ φύλλο τῆς 23 ἐμφυλάφῃ σκιάν τοῦ φιλομουσοτάτου Σουλτάνου κτλ... Αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι πεθαμένα γιὰ τὸ φύλλο σου πλέον! Ὁ Σουλτάνος εἶναι παλαβός, ὅ,τι καλὸ γράφεις γι' αὐτὸν δὲν ἔχει τὸν τόπο του. Ὁ ὅλος ὁ κόσμος σὲ κατηγορεῖ γι'

»————» ΣΤΝΕΧΕΙΑ
Εἰς τὴν 4m ΣΕΛΙΔΑ
»————» ΣΤΝΕΧΕΙΑ

ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ

αὐτὸ ἐδῶ πέρα. Αὐτὰ τὰ πράγματα μοιάζουν σὰ μὴ κουταλιά... σὲ μιὰ ὥραία πῆτα! Ἀκούε τα γιὰ τελενταία φορὰ. Σὲ κάνα δυὸ ὁδομάρτες θὰ εἶμαι αὐτοῦ, ἔξω

ἀν τραβήσω γιὰ τὴν ἐπανάστα τῆς Ἀρβαντιᾶς, πού, νομίζω, πῶς δὲν εἶναι τίποτα. Σὲ φιλῶ μαζὺ μὲ τὸ Γιάννη μας. Τὸ Βλαχογιάννη μας!

Χρήστος

Καὶ ὁ πολύπληγκτος Ἡπειρώτης Ὀδυσσεὺς συνεχίζει τὰ γράμματά του ἀπὸ τὴν Πετρούπολη τώρα.

54.

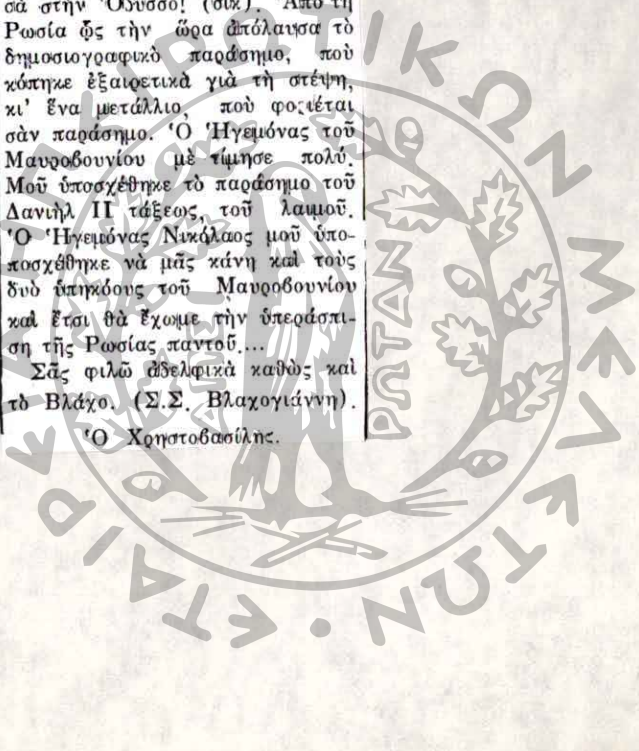
Πετρούπολη 20 Ἰουνίου 1896
Ἀδερφε Γιώργο.

Ἐγὼ σκόλλωσα ἐδῶ περιμένοντας τὸν Αὐτοκράτορα γιὰ νὰ παρουσιασθῶ σὲ βιαστὴν ἀκρόαση. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀπαραβαῖνω ἔξοχα θεάματα, ἀλλ' ὅπως ὅποτε στενοχωροῦμαι. Περιμένω τὸν Αὐτοκράτορα γιὰ τὴν ὑπεκοδότη. Ἄλλοι μὲ ἐγκαθιδιώνουν καὶ ἄλλοι μὲ ἀπελπίζουν. Τέλος πάντων αὐρίον ἔρχεται ὁ Αὐτοκράτορας καὶ θὰ ἰδοῦμε τί ξάρια θὰ πιάσῃ.

Ἀπὸ τὴ Μόσχα σοῦ ἔστειλα τὰ μνημόσυνα τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἡπειροῦ, Ζωσιμαδῶν, Ριζαρχιδῶν καὶ Χατζηκώστηδων. Τὰ λαβες; Τὰ δημοσίευσες; Ἐγὼ ἄμα πάω τὸν ἀπόθωρό μου (Σ.Σ. τὴν ἀπόφασιν) ἀπ' ἐδῶ θὰ τραβήσω γιὰ τὸν Ἀρχάγγελο κ' ἀπ' ἐκεῖ θὰ κατεβῶ στὸ Βόλγα ἀπὸ ποτάμι σὲ ποτάμι, κ' ἀπὸ λίμνη σὲ λίμνη. Μὲ τὸ Βόλγα θὰ θγῶ στὴν Κασπία, στὸ Ἀστράχαν ἀπ' ἐκεῖ στὸ Μπακού κ' ἀπ' τὸ Μπακού στὸ Μπακού. Ὅλο αὐτὸ τὸ ταξίδι θ' ἀργήσῃ ἕνα μῆνα. Στὸ Μπατούμ νὰ βρῶ γράμμα σου μεγάλο τρεῖς κόλλες τὸ λιγώτερο. Διευθύνῃς στὸ ἑλληνικὸ προξενεῖο. Κύτταξε μὴ τὸ κάνης, σὰ στὴν Ὀδυσσὸ! (οἶκ). Ἀπὸ τὴ Ρωσία ὡς τὴν ὥρα ἀπόλαυσά τὸ δημοσιογραφικὸ παράσημο, ποὺ κόπηκε ἐξαιρετικὰ γιὰ τὴ στέψη, κ' ἕνα μετὰλλιο, ποὺ φορεῖται σὰν παράσημο. Ὁ Ἡγεμόνας τοῦ Μαυροβουνίου μὲ τίμησε πολὺ. Μοῦ ὑποσχέθηκε τὸ παράσημο τοῦ Λανιήλ II τάξεως, τοῦ λαμιοῦ. Ὁ Ἡγεμόνας Νικόλαος μοῦ ὑποσχέθηκε νὰ μᾶς κινή καὶ τοὺς δυὸ ἀπὸ τὸν Μαυροβουνίου καὶ ἔτσι θὰ ἔχομε τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ρωσίας παντοῦ...

Σὰς φιλῶ ἀδερφικὰ καθὼς καὶ τὸ Βλάχο. (Σ.Σ. Βλαχογιάννη).

Ὁ Χρηστοβασίλης.

Ο ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Του κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΜΠΟΓΚΑ

Τὰ ὅσα ἐνδιαφέροντα γράφει γὰρ τὸν Χρηστοβασίλην ὁ φίλος κ. Μαρμπόπουλος, μὲν ἔφεραν στὸ νοῦ καὶ κατὰ καλὰ γράμματα (1895 - 1896) τοῦ Χρηστοβασίλη, γὰρ τὸν ἀλησμόνητο Γεώργη Γάγαρη, Διευθυντὴς τῆς «Φωνῆς τῆς Ἡπείρου» στὴν Ἀθήνα. Ἀπὸ τὰ γράμματα αὐτά, κάποιες ἀνοιχτές, ἀθροάστομες, βλάστημες ἐνίοτε, προδίδεται ὁ ἀτίθαστος καὶ ἐρημικὸς χαρακτήρας αὐτοῦ τοῦ «Σου λιώταρου», ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσε στὰ γράμματά του ὁ Βασίλης ὁ Βλάσης Γαβριηλίδης τῆς «Ἀκροπόλεως» ἀθροάστομος μέχρι τοῦ σημείου νὰ κινυνεύει καὶ τὸ κεφάλι του.

Ἐτσι στὸ παρακάτω ἀνοιχτὸ γράμμα του ἀπὸ τὴν Ὁδησσὸ ἀποκαλεῖ φανερά «χαχόλους» τοὺς Ρώσους, στὸ μέσο τῶν ὁποίων ἦτο φιλοξενοῦμενος δημοσιογράφος ἀπεσταλμένος τῆς «Ἀκροπόλεως».

14

Ὁδησσὸς 7 Ἀπριλίου 1896

Ἀδερφε Γιώργο,

Ἀπὸ χθὲς θρόσκομαι ἐν τῷ μέσῳ τῶν Χαχόλων. Φουκαρά, Χρήστο, τί τραβᾷς μὲ τὴ δημοσιογραφία... Μὴ λημονήσης τὸ Ἡμερολόγιο ἀπὸ τὸν Ἀσώπιον καὶ τὸ ποίημα ἀπὸ τὸν κ. Παλαμῆ. Μὴ λημονήσης, ἐπίσης νὰ μοῦ στείλῃς καὶ τὴ «Φωνή». Προσπάθησε ὥστε νὰ βάνῃς γραμματόσημα πολλῶν λογιῶν.

Σὲ φιλῶ ἀδερφικὰ καθὼς καὶ τὸ Μπουρτζόβλαχο (Σ.Σ. Βλαχογιάννη) καὶ τὸ Βασιλάκη.

X. Χρηστοβασίλης
(Δελτάριο ἀνοιχτὸ)

24

Ὁδησσὸς 16 Ἀπριλίου 1896

Ἀδερφε Γιώργο,

Ἐλαβα τὰ μπιλέττα χάρις γράμμα, ἀλλὰ τρώμαξα νὰ τὰ λάβω, γιὰτι εἶχες δυὸ παραλείψεις. Πρῶτα μοῦ ἔφαγες τὸ LI, εἶχες μόνο CHRISTOVASSI καὶ δεύτερα τὸ GRECE, εἶχες μόνο CONSULAT GENERAL. Πιστεύω θὰ πενοῦσες πολὺ ἐκείνη τὴν ὥρα... Μὴ λημονήσης τὰ βιβλία. Διευθύνεις: CONSULAT DE GRECE MOSCOU RUSSIE διὰ Ν. Χρηστοβασίλην. Γὰρ τὰ μπιλέττα πλήρωσα 1 ρούβλιο φόρο εἰσαγωγῆς.

Ἀδελφε Γιώργο,

Ἐλαβα τὴν ἐπιστολή σου τῆς 6 τρέχ. Οὔτε ἐφημερίδες, οὔτε «Ἰαστανία» ἔλαβα. Βοὲ εὐλογημένη δὲν τὴν ἔστειλεις ἐπὶ συστάσει. Δὲ φτάνει τὸ βιβλίο, δὲ φτάνουν τὰ βιβλιαράκια, πάνε καὶ τὰ ταχυδρομικά. Εἰσὶν φοβεροὶ ἄνθρωποι! Καὶ σοῦ τὸ εἶχα συστήσει. Ὁ Σ...βλαχος (Σ.Σ.: Βλαχογιάννης) μοῦ φαίνεται ἐννοεῖ νὰ μᾶς φάγῃ τὸν παρῶ! Θὰ

τὸν πάρῃ ὁ διάβολος τὸν κ...., ὅταν ἔρθω αὐτοῦ. Ἀπόρροες μὲ τὴν παραλλαγή τῆς φυσιογνωμίας μου στὴν ἐφημερίδα; Τὰ παρῶνά σου στὸν ἰχνογράφο, ποῦ δὲ μὲ ἰχνογράφησε καλὰ. Γὰρ τὴν πολιτυγράφηση (Σ.Σ.: Ἡδελε νὰ γίνῃ Ρώσος ὑπῆρκος γὰρ νὰ κινεῖται ἐλευθέρω στὴν Ὀθωμ. Αὐτοκρατορία) ἐνεργῶ. Ἐὰν θὰ ἐπιτύχω τίποτε ὅσο ποῦ εἶναι ἔδω ὁ Δ. καλῶς, ἄλλως θὰ λάβω ἄλλα μέτρα. Λίγο ἔλλειψε νὰ πάω κ' ἐγὼ μὲ τὰ θύματα! Πλύντωσα ὡς ἐκ θαύματος. Τὸ τί βλέπω ἔδω εἶναι εἰνоро. Τὸ προχτεσινὸν ἄμωσ δαῖμα τῶν 3½ χιλιάδων φονευθέντων μοῦ χάλασε τὸ γούστο! Ἀπόψε θὰ φάγω στὸ Κρεμλίνο.

Σὲ φιλῶ ἀδερφικὰ

Χρ. Χρηστοβασίλης

Εἴκοσι καὶ παραπάνω χρόνια ὁ Γάγαρης κατῳδῶσε νὰ κρατήσῃ ψηλὰ τὴ σημαία τῆς σλαβωμένης Ἡπείρου, ὡς ποὺ γίνηκε τὸ περίφημο Σύνταγμα τῶν νεοτῶρων (1908) καὶ ἐπέτρεψε τὴν ἐκδοσὴ ἑλληνικῆς ἐφημερίδος στὰ Γιάννινα. Τότε ἦταν ποῦ πρωτόβγαλε τὴν «Ἡερώς» τοῦ ὁ Γ. Χατζῆς (Γ. Πελλερέν). Σ' ἐλα αὐτὰ τὰ χρόνια ὁ μακαρίτης Γάγαρης μὲ τὸ δικὸ του ἔξυπνο τρόπο καὶ μὲ τὰ ψευτολιβανίσματα στὸ Σουλτάνο καὶ τοὺς Βαλῆδες—χέρι ποῦ δὲ σαρκῶνεται φίλησέ το, λέει ἡ παροιμία—ἔκανε σπουδαία πράγματα. Κλοπές, ληστείες, φόνου ποῦ ἔμεναν ἀτιμώρητοι καὶ ταδιώκονταν ἀπηνῶς χάρις στὴ «Φωνή» τῆς Ἡπείρου καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον ζητιόταν ἡ τιμωρία. Αὐτὴ τοῦ τὴν μετριοποθεῖ ἀλλὰ καὶ ἀποδοτικὴ πολιτικὴ, δὲν τὴν ἤθειαν μερικοὶ καὶ πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ δομητικὸς Σουλτᾶνης. Νά, τί τοῦ ψάλλει μὲ... ἀνοιχτὴ πάλι κάρτα του ἀπὸ τὸ Βελιγράδι στίς 30 Σεπτεμβρίου 1895.

44

Ἀδερφε Γιώργο,

Τί εἶναι αὐτὲς οἱ ἀηδίες ποῦ εἶδα στὸ φύλλο τῆς 23 ἐμπιλαφῆ σκιᾶν τοῦ φιλομουσοτάτου Σουλτάνου κτλ. Αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι περτωμένα γὰρ τὸ φύλλο σου πλέον! Ὁ Σουλτάνος εἶναι παλαδός, ὅτι καλὸ γράφεις γι' αὐτὸν δὲν ἔχει τὸν τόπο του. Ὁ ὅλος ὁ κόσμος σὲ κατηγορεῖ γι'

»————» ΣΤΗΝΕΧΕΙΑ
ΕἰΣ ΤΗΝ 4ην ΣΕΛΙΔΑ
»————» ΣΤΗΝΕΧΕΙΑ

ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ

αὐτὸ ἔδω πέρα. Αὐτὰ τὰ πράγματα μοιάζουν σὰ μὴ κουταλιά... σὲ μὴ ὥραία πῆτα! Ἀκουέ τα γιὰ τελευταία φορὰ. Σὲ κάνα δυὸ δωμαῖδες θὰ εἶμαι αὐτοῦ, ἔξω

ἀν τραβήσω γιὰ τὴν ἐπανάστα τῆς Ἀρβαντιᾶς, ποῦ, νομίζω, πῶς δὲν εἶναι τίποτα. Σὲ φιλῶ μαζὺ μὲ τὸ Γιάννη μας. Τὸ Βλαχογιάννη μας!

Χρήστος

Καὶ ὁ πολυπλαγκτός Ἡπειρώτης Ὀδυσσεὺς συνεχίζει τὰ γράμματά του ἀπὸ τὴν Πετροῦπολη τώρα.

54

Πετροῦπολη 20 Ἰουνίου 1896

Ἀδερφε Γιώργο,

Ἐγὼ σφάλωσα ἔδω περιμένοντας τὸν Αὐτοκράτορα γὰρ νὰ παρουσιασθῶ σὲ ἰδιαίτερη ἀκρόαση. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀπολαβαῖν ἔξοχα θεάματα, ἀλλ' ὅπως ἔχρηστε στενοχωροῦμαι. Περιμένω τὸν Αὐτοκράτορα γὰρ τὴν ὑπηρεσίαν. Ἄλλοι μὲ ἐγκαταδιώκουν καὶ ἄλλοι μὲ ἀπελπίζουν. Τέλος πάντων αὐριον ἔρχεται ὁ Αὐτοκράτορας καὶ θὰ ἴδωμε τί ἔαρια θὰ πιάσῃ.

Ἀπὸ τὴ Μόσχα σοῦ ἔστειλα τὰ μνημόσυνα τῶν ἐδεργετῶν τῆς Ἡπείρου, Ζωσιμαδῶν, Ριζάρηδων καὶ Χατζηκρίστηδων. Τὰ λαβες; Τὰ δημοσίευσες; Ἐγὼ ἄμα πάρω τὸν ἀπόθωρό μου (Σ.Σ. τὴν ἀπόφαση) ἀπ' ἔδω θὰ τραβήσω γιὰ τὸν Ἀρχαγγέλο κ' ἀπ' ἐκεῖ θὰ κατεβῶ στὸ Βόλγα ἀπὸ ποτάμι σὲ ποτάμι, κ' ἀπὸ λίμνη σὲ λίμνη. Μὲ τὸ Βόλγα θὰ θῶ στὴν Κασπία, ἀπὸ Ἀστροχάν ἀπ' ἐκεῖ στὸ Μπακού κ' ἀπ' τὸ Μπακού στὸ Μπακού. Ὅλο αὐτὸ τὸ ταξίδι θ' ἀργήσῃ ἕνα μῆνα. Στὸ Μπατούμι νὰ βοῶ γράμμα σου μεγάλο τρεῖς κῶλλες τὸ λιγώτερο. Διεύθυνση στὸ ἑλληνικὸ προξενεῖο. Κύτταξε μὴ τὸ κῆνης, σὰ στὴν Ὀδυσσὸ! (σὺ). Ἀπὸ τὴ Ρωσία ὡς τὴν ὥρα ἀπόλαυσα τὸ δημοσιογραφικὸ παράσημο, ποῦ κόπηκε ἐξαιρετικὰ γιὰ τὴ στέψη, κ' ἕνα μετάλλιο, ποῦ φορεῖται σὰν παράσημο. Ὁ Ἡγεμόνας τοῦ Μαυροβουνίου μὲ τίμησε πολὺ. Μοῦ ὑποσχέθηκε τὸ παράσημο τοῦ Δανιὴλ II τάξεως, τοῦ λαμοῦ. Ὁ Ἡγεμόνας Νικόλαος μοῦ ὑποσχέθηκε νὰ μᾶς κᾶν καὶ τοὺς δυὸ ὑπάρχοντες τοῦ Μαυροβουνίου καὶ ἔτσι θὰ ἔχωμε τὴν ὑπεράσπιση τῆς Ρωσίας παντοῦ... Σὲ φιλῶ ἀδερφικὰ καθὼς καὶ τὸ Βλάχο. (Σ.Σ. Βλαχογιάννη).

Ὁ Χρηστοβασίλης.

Τὸ ἔργον αὐτὸ διενδύει
κρίνον. Ὅσον τὸ αὐτὸ
καὶ πρὶν αὐτὸ Ζαῦνον
τὸ καὶ ὑποκρίνον.

5. Μαΐου 1898

Ζαῦνον

Μιόλης Κόρυς

Ζῆν ὅς εἰς πρῶτον δαῖμον καὶ
ἐν πρῶτον τὸ ζῆν, καὶ αὖτε
καὶ ἡ ἐστὶ αὐτὴ καὶ οὐκ ἔστι.
εἰ δὲ τὸ ἀποκαταστήσει αὐτὴ
ἐν πρῶτον αὐτὴ καὶ ἔξω πρῶτον
πρὸς αὐτὴν πρὸς αὐτὴν δαῖμον. Ζῆν
ἐν Ζῆν καὶ αὐτὴν αὐτὴν
καὶ. Τὴν αὐτὴν αὐτὴν αὐτὴν
αὐτὴν καὶ αὐτὴν αὐτὴν αὐτὴν
πρῶτον καὶ ζῆν καὶ αὐτὴν.
ἔξω δὲ πρῶτον καὶ πρὸς αὐτὴν,
καὶ οὐκ αὐτὴν. καὶ αὐτὴν αὐτὴν
πρὸς αὐτὴν καὶ αὐτὴν αὐτὴν
Ζῆν καὶ αὐτὴν αὐτὴν αὐτὴν
πρῶτον καὶ αὐτὴν πρὸς αὐτὴν
πρῶτον καὶ αὐτὴν αὐτὴν αὐτὴν

Καὶ ἔπειτα δεῖ ἔγχει καὶ Λεῶ!
Καὶ δεῖ ἀποδοῦναι πρὸς οἱ πρὸς
ἡμῶν ἀποδοῦναι πρὸς, ἡμῶν
καὶ ὅσοι καὶ ἔστι καὶ καὶ!
Ἄρα καὶ πρὸς, καὶ πρὸς ἡμῶν
καὶ, καὶ πρὸς αὐτὸς ἡμῶν πρὸς αὐτὸς
ἡμῶν πρὸς πρὸς, καὶ ἀποδοῦναι
καὶ ὅσοι ὅσοι ἀποδοῦναι καὶ πρὸς
αὐτὸς. Καὶ ἔστι πρὸς ἡμῶν,
ἔστι πρὸς πρὸς ἡμῶν πρὸς ἡμῶν
αὐτὸς. Ἄρα ὅσοι πρὸς αὐτὸς
καὶ, ὅσοι καὶ ἡμῶν καὶ ἡμῶν
ἡμῶν, καὶ ὅσοι ἀποδοῦναι. Ἄρα καὶ
ἡμῶν καὶ ἀποδοῦναι, ἡμῶν
καὶ. Ἄρα καὶ ἡμῶν, καὶ
καὶ ἀποδοῦναι.
Καὶ πρὸς ἡμῶν καὶ ἡμῶν
αὐτὸς καὶ ἡμῶν καὶ ἡμῶν
αὐτὸς, καὶ ἡμῶν, καὶ ἡμῶν.

Ἐν Γενεύῳ
Μαΐος / 98.

Ἀξιότιμοι Κύριοι

Ἐν ἑστέρι ὑποψαίνοντες
δοξαζόμενοι καὶ πομπῶς ὁμα-
λοῦσας ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀγίας
καὶ αἱ οὗτοι μαρτυροῦντες
ἐν μαρτυρίᾳ καὶ πρὸς
ἀλλήλους τὸς λόγους τοῦ
ὑποκείμενου ἐπιστολῆς "Ἡ Ἀ-
γία" τὸν τοῦ μαρτυροῦντος
ἔργου, ὁποῦντος ὅτι πρὸς
ἀντιθέσιν ὑποψαίνοντες καὶ
ἁπλῶς ὑποψαίνοντες καὶ
ἀντιθέσιν, ὑποψαίνοντες
ὑποψαίνοντες ὑποψαίνοντες
ὑποψαίνοντες ὑποψαίνοντες
ὑποψαίνοντες ὑποψαίνοντες
ὑποψαίνοντες ὑποψαίνοντες

ra' aas liis sapagw. La
Sipous sapagw aulo lo
Dappas, aig at indupudu
lla ale naosale a ma
fas z lior sapas qigas
Lo? Mispas Luloorale,
naosale paor uke, bu
ale qous aoor afaor
liio Lpioruui pas ppor
ba, aulic aor puyapir,
Lous afaorale aar aly
gous. Kev u gyapirui
pior sapagw Rivin
avajapu pii liir afaon
z loo pijo pior pia la
ipala, fworkara oloc
Xta aor upalee pii
aa lus u fworka loo
fao pas, Riv brodior
Loudo va pii aonylin

Aoo loo aonyo, Loo
bropiabunor alygar
aal. Kev vopirw ale
lin indupud Sapir u
qigra li spaa liui
pwr si aoor aadiap
I paor va idoor ka
fudica z va voodu
pisor la fworkara z a
fudira ipa, a z ai
idoc Riv edoor li fura
piv va sapagw aoor
Qua Lous.
Theodim a fura fura
vriode sapagw a
upidu, aor alygar
Lhio alygar aor li
fworka, pas sapagw
fior va fworka pia pia
alygar aoo. Kev uor
Dia aas pias Xcipu

[illegible]

Si pînă la Io' vîrșad-
mîr Io' vîrșad mîr
ade va rîndușe dîrșu,
Madrîșe dîrșu
Dîrșu vîrșad mîr
Dîrșu.

Докладъ на Комитетъ
по вопросу о
устройствѣ

Ms^r

Гр. В.

1. *Exiguus* *ma*
 2. *ma* *ma*
 3. *ma* *ma*
 4. *ma* *ma*
 5. *ma* *ma*
 6. *ma* *ma*
 7. *ma* *ma*
 8. *ma* *ma*
 9. *ma* *ma*
 10. *ma* *ma*
 11. *ma* *ma*
 12. *ma* *ma*
 13. *ma* *ma*
 14. *ma* *ma*
 15. *ma* *ma*
 16. *ma* *ma*
 17. *ma* *ma*
 18. *ma* *ma*
 19. *ma* *ma*
 20. *ma* *ma*
 21. *ma* *ma*
 22. *ma* *ma*
 23. *ma* *ma*
 24. *ma* *ma*
 25. *ma* *ma*
 26. *ma* *ma*
 27. *ma* *ma*
 28. *ma* *ma*
 29. *ma* *ma*
 30. *ma* *ma*
 31. *ma* *ma*
 32. *ma* *ma*
 33. *ma* *ma*
 34. *ma* *ma*
 35. *ma* *ma*
 36. *ma* *ma*
 37. *ma* *ma*
 38. *ma* *ma*
 39. *ma* *ma*
 40. *ma* *ma*
 41. *ma* *ma*
 42. *ma* *ma*
 43. *ma* *ma*
 44. *ma* *ma*
 45. *ma* *ma*
 46. *ma* *ma*
 47. *ma* *ma*
 48. *ma* *ma*
 49. *ma* *ma*
 50. *ma* *ma*
 51. *ma* *ma*
 52. *ma* *ma*
 53. *ma* *ma*
 54. *ma* *ma*
 55. *ma* *ma*
 56. *ma* *ma*
 57. *ma* *ma*
 58. *ma* *ma*
 59. *ma* *ma*
 60. *ma* *ma*
 61. *ma* *ma*
 62. *ma* *ma*
 63. *ma* *ma*
 64. *ma* *ma*
 65. *ma* *ma*
 66. *ma* *ma*
 67. *ma* *ma*
 68. *ma* *ma*
 69. *ma* *ma*
 70. *ma* *ma*
 71. *ma* *ma*
 72. *ma* *ma*
 73. *ma* *ma*
 74. *ma* *ma*
 75. *ma* *ma*
 76. *ma* *ma*
 77. *ma* *ma*
 78. *ma* *ma*
 79. *ma* *ma*
 80. *ma* *ma*
 81. *ma* *ma*
 82. *ma* *ma*
 83. *ma* *ma*
 84. *ma* *ma*
 85. *ma* *ma*
 86. *ma* *ma*
 87. *ma* *ma*
 88. *ma* *ma*
 89. *ma* *ma*
 90. *ma* *ma*
 91. *ma* *ma*
 92. *ma* *ma*
 93. *ma* *ma*
 94. *ma* *ma*
 95. *ma* *ma*
 96. *ma* *ma*
 97. *ma* *ma*
 98. *ma* *ma*
 99. *ma* *ma*
 100. *ma* *ma*
 101. *ma* *ma*
 102. *ma* *ma*
 103. *ma* *ma*
 104. *ma* *ma*
 105. *ma* *ma*
 106. *ma* *ma*
 107. *ma* *ma*
 108. *ma* *ma*
 109. *ma* *ma*
 110. *ma* *ma*
 111. *ma* *ma*
 112. *ma* *ma*
 113. *ma* *ma*
 114. *ma* *ma*
 115. *ma* *ma*
 116. *ma* *ma*
 117. *ma* *ma*
 118. *ma* *ma*
 119. *ma* *ma*
 120. *ma* *ma*
 121. *ma* *ma*
 122. *ma* *ma*
 123. *ma* *ma*
 124. *ma* *ma*
 125. *ma* *ma*
 126. *ma* *ma*
 127. *ma* *ma*
 128. *ma* *ma*
 129. *ma* *ma*
 130. *ma* *ma*
 131. *ma* *ma*
 132. *ma* *ma*
 133. *ma* *ma*
 134. *ma* *ma*
 135. *ma* *ma*
 136. *ma* *ma*
 137. *ma* *ma*
 138. *ma* *ma*
 139. *ma* *ma*
 140. *ma* *ma*
 141. *ma* *ma*
 142. *ma* *ma*
 143. *ma* *ma*
 144. *ma* *ma*
 145. *ma* *ma*
 146. *ma* *ma*
 147. *ma* *ma*
 148. *ma* *ma*
 149. *ma* *ma*
 150. *ma* *ma*
 151. *ma* *ma*
 152. *ma* *ma*
 153. *ma* *ma*
 154. *ma* *ma*
 155. *ma* *ma*
 156. *ma* *ma*
 157. *ma* *ma*
 158. *ma* *ma*
 159. *ma* *ma*
 160. *ma* *ma*
 161. *ma* *ma*
 162. *ma* *ma*
 163. *ma* *ma*
 164. *ma* *ma*
 165. *ma* *ma*
 166. *ma* *ma*
 167. *ma* *ma*
 168. *ma* *ma*
 169. *ma* *ma*
 170. *ma* *ma*
 171. *ma* *ma*
 172. *ma* *ma*
 173. *ma* *ma*
 174. *ma* *ma*
 175. *ma* *ma*
 176. *ma* *ma*
 177. *ma* *ma*
 178. *ma* *ma*
 179. *ma* *ma*
 180. *ma* *ma*
 181. *ma* *ma*
 182. *ma* *ma*
 183. *ma*

Ms. A. 9.2.7.155A

5 Μαΐου 1898
Ζάκυνθος

Αξιότιμε Κύριε

Ξέρω ότι είνε μεγάλο θάρρος να Σας γράψω. Το ξέρω, και απορώ και η ίδια αυτή τη στιγμή. Δεν θα το αποφάσιζα ίσως ποτέ, αν μια ιδέα που έχει ριζωθεί μέσα μου δεν μου έδιδε αυτό (το) θάρρος. Ξέρω ότι είσθε καλός, απεριγράπτως καλός. Κι' έπειτα σε ποιον άλλον από Σας να αποτανθώ ; Ποιος άλλος μπορεί να ξέρη καλλίτερα ; Ο Πέτρος έχει 20 μέρες να μου γράψη, τι να συμβαίνει ; Τι να έχη το παιδί μου ; Τι να κάνω να μάθω ; Άξαφνα εσυλλογίσθηκα Σας.

Γράψτε μου Καλέ μου Κύριε, γράψτε μου να με ησυχάσετε, γιατί πεθαίνω από ανησυχία.

Και αν δεν ξεύρετε Σεις, θα μάθετε, θα πληροφορηθείτε από το Παρίσι, από άλλους. Εγώ δεν ξεύρω κανέναν εκεί. Υποφέρω, υποφέρω, γιατί τον αγαπώ όσο κανείς ποτέ δεν τον αγάπησε, και δεν θα τον αγαπήση. Προ καιρού μας έστειλε την αγγελίαν του βιβλίου του, και μίαν άλλην του Περιοδικού το οποίον θα εκδίδη μαζί Σας.

Τι χαρά έννοιωσα τότε ! Και τι μαγευτικό το όνειρο που έπλασα ! Εκεί, στο Παρισάκι, όλοι ενωμένοι, αδελφωμένοι, να εργαζόμεθα για τη Φιλολογία, για τη γλώσσα μας τη δημοτική, την αληθινή, τη θεία γλώσσα μας !

Αχ ! Ας μην έσβυνε αυτό το όνειρο ! Χωρίς αυτό, μου φαίνεται πως η ζωή μου θα σβύση, θα χαθή. Και είνε τόσο ωραίο πράμα να ζη κανείς, να αγαπά και να εργάζεται !

Κάποτε λέγατε εις το Βιβλίον Σας που στείλατε στην αδελφή μου, ότι αγαπάτε την ησυχία, αλλά δεν θα την εύρετε παρά κάτω από την ψυχρή πλάκα του τάφου. Όχι, δεν έχετε δίκαιο ! Όταν νοιώση κανείς τι είνε η ζωή και ποιος ο σκοπός της μπορεί να την εύρη την ησυχία και στη μικρότερη γωνιά της γης, φτάνει να έχη κάποιον να τον αγαπά, και να τον βοηθή.

Ω ! Να μάθουμε αμέσως για τον Πετράκη, αμέσως, και αν είνε ανάγκη, να κάνω τ' αδύνατα δυνατά και να πετάξω να τον εύρω, να του γλυκάνω την πονεμένη ζωή του.

Και έπειτα θα έλθετε και Σεις ! Και θα περνούμε μέσα σε μια ήσυχη πνευματική ζωή, ευτυχισμένοι, όσο κανείς εδώ κάτω !

Αλλά να μάθω, να μάθω τι γίνεται, να φύγη αυτό το μολύβι απ' την καρδιά μου, να σκορπισθή ο πόνος ο απέραντος που με πνίγει ! Και Σας μιλώ ειλικρινώς, Σας μιλώ με την καρδιά μου την πονεμένη ! Αν το όνειρό μου αυτό χαθή, όπως χάνονται τόσα και τόσα άλλα, θα πεθάνω. Αχ ! Και δεν θέλω να πεθάνω ! Είμαι πολύ νέα. Θέλω να ζήσω, και να εργασθώ !

Με την ελπίδα πως θα λάβω γρήγορα γράμμα Σας,
Υπογράφουμαι με μεγάλο σεβασμό και υπόληψη
Θεώνη Δρακοπούλου

ΥΓ. Το γράμμα Σας διευθύνате Κύριον Ιούλιον Γράσσον, Ζάκυνθον, Να μείνη εις το ταχυδρομείον.

Ζάκυνθος

13 Μαΐου 1898

Αξιότιμε Κύριε

Αναγκάζομαι να σας ενοχλήσω και πάλιν με ολίγας λέξεις μου. Από τον Πέτρο δεν είχαμε ακόμη καμμιά είδησι, και επειδή η αδελφή μου η οποία του έγγραψε προ καιρού δεν έλαβε απάντησιν, Σας έγγραψε χθες ανησυχούσα, διά να πληροφορηθή.

Το γράμμα μου φαίνεται δεν θα το ελάβατε ακόμη, και δι' αυτό δεν έλαβα απάντησίν Σας. Σας παρακαλώ λοιπόν όταν θα απαντήσετε εις την αδελφήν μου, να μην της κάμνετε λόγον για το δικό μου το γράμμα. Θα στείλετε δε το γράμμα σας προς αυτήν, εις το όνομά της και όχι όπως του ιδικού μου. Είμαι τρομερά στενοχωρημένη και δεν ξεύρω τι να γείνω ! Και άρρωστος εάν ήτο δεν θα μου έγραφε δυο λόγια ; Γράψετε αγαπητέ μου Κύριε γρήγορα, μόλις λάβετε το γράμ,μα. Είσθε η μόνη μου ελπίς ! Από άλλον κανένα δεν μπορώ να μάθω.

Με πολύ σεβασμό και υπόληψι

Θ. Δρακοπούλου

ΥΓ. Συγγνώμην για τα γράμματα, αλλ' αν ξεύρατε και αυτά πώς κατόρθωσα και τάγραψα !.

Εν Ζακύνθω

Μάιος /98

Αξιότιμε Κύριε

Αν και προ πολλού επιθυμούσα να γνωρισθώ μαζί σας δι' αλληλογραφίας, αφού μάλιστα είχατε την καλωσύνην να μου στείλετε δύο τόμους του ωραίου σας έργου «Η Αγάπη», δεν το κατόρθωσα όμως, πρώτον διότι μου συνέβησαν πολλά και διάφοροι περιπέτειαι και ασθένειαι, έπειτα επειδή ήξευρα ότι αγαπάτε υπερβολικά την ησυχία, δεν ήθελα και πολύ να σας την ταράξω.

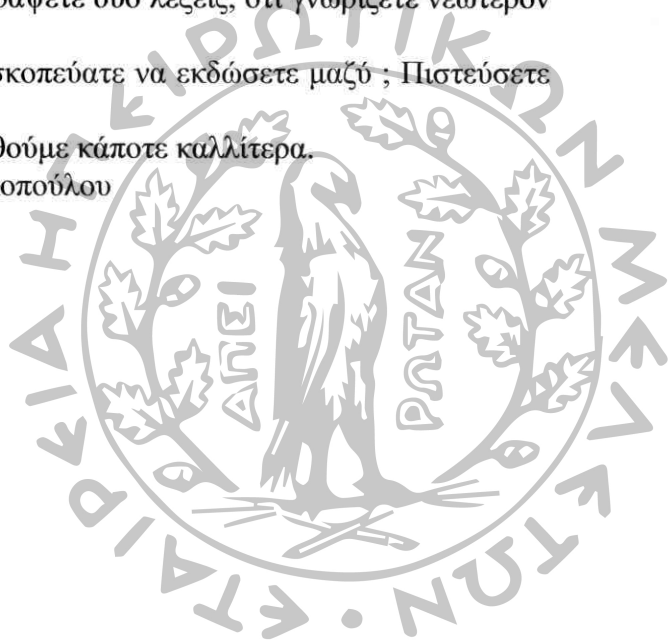
Επί τέλους λαμβάνω αυτό το θάρρος, αφού ενθυμήθηκα ότι κάποτε ο καλός και των δύο μας φίλος Κος Πέτρος Ζητουνιάτης, κάποτε μου είπε πως όλους όσοι αγαπούν την Ελληνική μας γλώσσα, αυτή που μιλούμε, τους αγαπάτε σαν αδελφούς. Αν η φιλολογική μου παραγωγή δεν είνε ανάλογη με την αγάπη και τον ζήλο μου για τα ωραία, ζωντανά στοιχεία που κρατεί μέσα της η γλώσσα του λαού μας, δεν πιστεύω τούτο να με αποκλείη από τον κύκλο των πνευματικών αδελφών σας. Δεν νομίζω ότι είνε εντελώς χωρίς ωφέλεια η δράσις εκείνων οι οποίοι κατόρθωσαν να ιδούν την αλήθεια και να υποστηρίξουν τα ζωντανά και αληθινά έργα, αν οι ίδιοι δεν έχουν τη δύναμι να παρουσιάσουν δικά τους.

Πιστεύω να μη με θεωρήσετε πολύ αδιάκριτη, αν στηριζομένη στην καλωσύνη σας τη ----- σας παρακαλέσω να βγίητε για μια στιγμή από την ησυχία σας προς χάριν μου. Είνε αρκετός καιρός που δεν έχομε ειδήσεις από τον Κον Ζητουνιάτην. Δεν ηξεύρομε αν είνε άρρωστος, ή αν η εκτύπωσις του βιβλίου του του πιάνει όλες του τις ώρες. Θα σας χρωστώ μεγάλη χάρι αν μου γράψετε δυο λέξεις, ότι γνωρίζετε νεώτερον περί αυτού.

Τι γίνεται το περιοδικόν το οποίον εσκοπεύατε να εκδώσετε μαζί ; Πιστεύετε ότι θα είμαι θερμός υποστηρικτής σας.

Εύχομαι να γνωρισθούμε κάποτε καλλίτερα.

Αύρα Δρακοπούλου

20, Marine Crescent
Waterloo
near Liverpool

14/1/97

Ἀγαπῆτέ μου Κύριε Χρηστοβασιλῆ,

ἔρχομαι, ὡς καὶ δίχο ἀργὰ,
καὶ σὲ ἐνθυσιῶν μὲ τὸ
βιβλιαράκι μου. Τὸ
διάβασα μὲ δίχα, καὶ δάμνα
τὸ πλοῖο πλεονέκτημα του. Εἶναι
μὲ τὴν ἀγάπην θεοῦ αὐτῆ
ἡ γούσσα μὲ τὸ βιβλιαράκι
σὲ εἶναι τρεπὴ ἀπόδοσις. ὁ
ἐκτενέστερος μὲ τὴν πάλιν βίβλιν
καὶ ἄλλα παλαιὰ ἀρχαία
δὲν ἀναγέρει.
Ἀγάπην καὶ τὴν χάριν

τοῦ ἔργου. καὶ αὐτὴ τὴ χάρις
ἐπὶ τὴν εὐχὴν τὴν θείαν δι-
αφάνεια πνεύματος σταθερῶς
ταῖς, μαχίστε τὰ τελευταῖα
δυνάμεις, ὡς ἡ ἐλπίς,
καὶ αὐτὰ πνεύματι τοῦ
θεοῦ, ἀβελύχεται
καὶ συγκρούεται συγκρού-
σικώτατα.

Ἐάντις καὶ ἄλλα τέτοια
καὶ μὴ δύναται ἐκκαθαρίσθαι
τὴν ἐλπίδα καὶ ψυχὴν, καὶ
οὐκ ἀποσπᾶται

(4) ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ (ΚΩΣΤΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ)

1η

20, Marine Cressent
Waterloo
near Liverpool
14-1-97

Αγαπητέ Κύριε Χρηστοβασίλη,

Έρχομαι, αν και λίγο αργά, να σας ευχαριστήσω για το βιβλιαράκι σας την «αγάπη». Το διάβασα με δίψα και θαύμασα το πλούσιο λεξικολόγι του. Είναι μα την αλήθεια θησαυρός αυτή η γλώσσα μας και το βιβλιαράκι σας είναι τρανή απόδειξη. Ο Σαιξπήρος μήτε τα μισά βότανα κι άλλα μαγικά πράγματα δεν αναφέρει. Αφήνω πια τη χάρη του έργου. Μα αυτή τη χάρη και την τέχνη τη βρίσκω ακόμα πιώτερη στα διηγήματ'α σας, μάλιστα τα τελευταία δυο, ο «πιστικός» κι η «ελπίδα» κι' ακόμα πιώτερο στο τελευταίο τούτο, αφελέστατο πράμα, και συγχρόνως συγκινητικώτατο.

Ελπίζω κι' άλλα τέτοια να μας δώσετε εικονίσματα της Ελληνικής Ψυχής, και σας ασπάζομαι

Πάντα δικός σας

Κ. Μιχαηλίδης

2η

Λίβερπουλ 29/10/98

Αγαπητέ Κύριε Χρηστοβασίλη,

Μεγάλη σας καλωσύνη κι' ευγένεια που μου στείλατε το βιβλιαράκι σας. Το διάβαζα λίγο λίγο σα μάθημα. Μάζεψα αρκετές λέξεις και φράσεις, και τις σημείωσα. Έτσι κάμνουμ' εμείς οι ξενιτεμένοι που δεν την ακούμε καθημερίς τη γλώσσα μας.

Αυτό είναι το γλωσσικό το μέρος. το φιλολογικό είναι κι' αυτό μια χαρά. Ο «Κουτσογιάννης» σας κάμνει μεγάλη τιμή. Ζωντανότατο πράμα, τεχνικώτατη ζωγραφιά. Μακάρι νάγραφαν κι' άλλοι σαν κι' εσάς αυτού κάτω.

Σας χαιρετώ

Πάντα δικός σας

ΚΚ Μιχαηλίδης

(Αργύρης Εφταλιώτης)

Apr^{le} 10/2/99

Ἐργαστεί' μου Κύριε Χρυσόβαλ'α,

Τὸ χαριτωμένο σε γράμμα
τὸ δίδωσα μὴ πολλὴ εὐχαρίστησιν.
Χάρικα διαβάζοντας αἰ τὰ ἑλλη-
νικώτατα; ποικιλύτατα χρυσο-
μυϊάτικα; σε τραγούτα; ὡς
συχαίρει τοῦ ἑρμηνεύει τὴν
φυλὴν τῆς ρομινούρας μ' αὐτὰ
σε τὰ ἔργα αἰ ὅχι τὸ
παρρησία φυλὴ αὐτῶν εἴω
λατρεῖ τῆ ζέου, τοῦ μωρικοῦ
μὲ εὐχολογῶ καμάρηται με τὴν
ἀνδραγαθίαν, σάκατος εὐχέτης
κι αὐτό. Εἰς τὸν ἑρμηνεύει
τὴν καρδίαν, τοῦ τοῦ τοῦ ἑρμηνεύει
ναί, ναί, τὴν εὐχέτης ναί, ναί
τῇ πατριότητι σε; ναί μὴ

δρών ταῦτα' σε μελ' ὅσα σε
ἀφ' ἑαυτοῦ.

Διάβασα μὲν προσοχῇ
ἢ τὴν κρίσιν τοῦ Κου Χαλφί -
δάκι. ἀπὸ τῆς φοβῆς καὶ εἰς
τοῦ πατριάρχου καὶ δαμάνα
τοῦ Αἰσχυρατικοῦ τοῦ τοῦ.
ἢ τὴν ~~κ~~ κρίσιν τοῦ. Ἀπὸ
ἐνδραστήσεως τοῦ ξέρου τοῦ
καὶ μὲν φοβῶν. καὶ φοβῶν
ἀπὸ κείνου καὶ μισοξέρου.

Χαίρει τοῦ καὶ δευ-
δῶκε μὲν τοῦ 'ἐλλειψισμός'.
τί καὶ οὗ καὶ ἐπὶ δαμάνα
ἐμπεῖσα καὶ ἐνδραστήσεως
ἐμπεῖσα Ἀντισχυρατικός
τοῦ φοβῶν εἰς τὴν δαμάνα
τοῦ μὲν ἀλλ' ὅσα μὲν κείνου